



Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΑΝΔΡΙΑΝΑ.

(Συνέχεια. "Ιδε αριθ. 37.)

Κατ' εκείνον τὸν καιρὸν, κατὰ τὰ περίη τοῦ Β. γ νικ, εἰς ἀγροικίαν μεμονωμένην καὶ καλλιεργούμενην ὑπ' αὐτῆς ἔζη μόνη, ἀνευ συγγενῶν, ἀνευ φίλων ἢ ἀνυπανδρὸς Κυρία Μαξίμη 'Ροζανκοέτ' αὐτὴ ἦν αὐστηρά καὶ εὐτελής κόρη τριάκοντα δύο ἐτῶν εἶχε κατάστασιν τινὰ καὶ ἄλλοτε ἦν καὶ ὀπωσοῦν εὐειδής· δὲν εἶναι σπάνιον νὰ εὐρεθῶσιν εἰς Βρετανίαν κόραι καλῆς οἰκογενείας αἰτίνες ἀναχωροῦσιν εἰς τὴν ἀγροικίαν των, προτιμῶσαι νὰ γηρατώσιν καὶ νὰ ἀποθάνωσιν ἄγαμοι μᾶλλον παρὰ νὰ θυσιάσωσι τὴν καρδίαν των καὶ τὸ πνεῦμα των κακοῦπανδρευόμεναι· ὡς δὲ αὐτὴ ἤρχετο κατὰ πᾶσαν κυριακὴν νὰ ἀκούη

ΠΑΝΔΩΡΑ

τὴν λειτουργίαν εἰς τὸ Βιγνικ, ὁ Ἰωσήφ ἔστησε τὴν προσοχὴν του ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ ἦν ἡ μόνη γυνὴ ἐφ' ἧς ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ ζωῆς του, καὶ ἐπειδὴ προσέτι εἶχεν αὐτὴ εἰς τὸν τόπον μεγάλην ὑπόληψιν ἀγιότητος καὶ εὐποιίας, ὅταν προσετίθη λόγος περὶ ἐκλογῆς συζύγου δι' αὐτὸν, ἡ Κ. 'Ροζανκοέτ' ἐπαβρουσιάσθη φυσικῶ τῷ λόγῳ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἡρώδους μας· εἶχεν ἀποφασισθῆ εἰς τὸ Κοετ-Δὸρ νὰ ἀφήτωσιν εἰς τὸ θῦμα πλήρη καὶ ὀλόκληρον ἐλευθερίαν τοῦ νὰ ἐκλέξῃ τὸ ὄργανον τῆς καταδικῆς του. ἅμα ὁ Ἰωσήφ ὠνόμασε τὴν Κ. 'Ροζανκοέτ', ἐπορεύθησαν καὶ οἱ τέσσαρες ὄμοῦ νὰ τὴν ζητήσωσιν εἰς γάμον· ὁ Ἰωάννης ἤρχισεν νὰ ὀμιλῇ, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἐδυσκολεύετο εἰς τὰς φράσεις του, ὁ Ἱερώνυμος τὸν διέκοψε καὶ ἐδιηγήθη ἀπλῶς τὴν ἱστορίαν, ἐν ᾧ ὁ Ἰωσήφ κόκκινος ὡς μήκων καὶ ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς ἐστηριγμένους εἰς τὴν γῆν, δὲν ἤξευρεν εἰς ποῖον ἅγιον νὰ ἐπιερωθῇ· ὁ Ἱερώνυμος ἐξεφράσθη ὡς ἀληθῆς ναύτης οἷος ἦν· ἡ Κ. 'Ροζανκοέτ' ἐ-

Φυλλ. 38

μίγνυε μετὰ τῶν θρησκευτικῶν τῆς ἰδεῶν κλίσεις πρὸς αὐταπάρνησιν καὶ πρὸς ἀφοσίωσιν· εἶχε ἀκούσῃ ἐκεῖνη νὰ ὁμιλοῦν περὶ τῶν Λεγῶν ἐν γένει καὶ περὶ τοῦ Ἰωσήφ ἰδίως· τὸ παράδοξον τοῦ προβλήματος δὲν τὴν κατέπληξεν· εἶναι δὲ ἀληθές ὅτι ὁ ἐφημέριος τοῦ Βιγνίκ ὃν ὁ Ἰωσήφ εἶχε συμβουλευθῆ καὶ κατὰ τοῦτο ὡς καὶ κατὰ πᾶν τι ἄλλο, εἶχε λάβῃ μέρος εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ πρό τινων ἡμερῶν ἔσχε διεξοδικὴν συνδιάλεξιν περὶ τούτου μετὰ τῆς εὐσεβεστέρρας καὶ εὐπειθεστέρρας τῶν ἀμνάδων τοῦ ποιμνίου του. Ἐν συντόμῳ ἡ Κ. Μαξίμη Ῥοζανκοῦτ, ἀφ' οὗ ἤκουσε τὸν Ἰερώνυμον, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Ἰωσήφ καὶ συνήνεσε νὰ καταλείψῃ τὴν ἀγροικίαν τῆς καὶ νὰ ζῆσῃ εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ· ἀπεράσισαν ἐπὶ συνουσιασέως τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀποσυρόμενος, ἐτόλμησε νὰ φιλήσῃ τὸ ἄκρον τῶν δακτύλων τῆς μνηστῆς του.

Καθ' ὅδον ἐν ᾧ ὁ Ἰωάννης ἐπεδαψίλευεν εἰς τὸν Ἰωσήφ ἐμφυχώσεις καὶ παρηγορίας,

— Πῶς σὲ φαίνεται; εἶπεν ὁ Ἰερώνυμος πρὸς τὸν Χριστόφορον.

— Καὶ σέ; ἠρώτησεν ὁ Χριστόφορος τὸν Ἰερώνυμον.

— Διόλου νέα, πὰ νὰ χαθῆ!

— Διόλου εὐμορφή, φωτὰ νὰ τὴν κάψῃ!

— Εἶνε παλιοφρεγάδα ἐγκαταλειμμένη, εἶπεν ὁ εἰς.

— Παλιοβρίκιον ναυαγήσαν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς αἰωνιότητος, εἶπεν ὁ ἄλλος.

— Νόστιμην ἐκλογὴν ἔκαμεν ὁ φίλος μας!

— Ὁ διάβολος νὰ τὸν πάρῃ! εἶπεν ὁ Χριστόφορος· στοιχηματίζω ὅτι αὐτὴ ἡ γυναικοῦλα θὰ φερῇ τὴν κόλασιν εἰς τὴν οἰκίαν.

Συνομιλοῦντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἔφθασαν εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ· ἐνησχολήθησαν ἀνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ νὰ διαθέσωσι τὰ πάντα διὰ νὰ δεχθῶσιν ἄξιως τὴν βασιλίαν τοῦ οἴκου· ἀσβεστάλειψαν τοὺς τοίχους· ἔθεσαν ὑέλους εἰς τὰ παράθυρα καὶ κλίνθους ὄπτας εἰς ὅσα μέρη τοῦ ἐδάφους ἔλειπον. ὁ πρῶτος βράπτῃς καὶ ὁ πρῶτος ἀδαμαντοπράτῃς τοῦ Ἀγίου-Βριέικου προσεκλήθησαν· παρήγγειλαν ἐνδύματα τοῦ γάμου, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἔκλεξε διὰ τὴν μέλλουσαν σύζυγόν του μεγαλοπρεπὲς κόσμημα ἐκ πολυτίμων μαργαρίτων· ἐπροσπάθει νὰ φαίνεται εὐθυμος, ἀλλ' ὅσον ἡ ὀλεθρία ὦρα ἐπλησίαζε, τόσον ὁ νέος Λεγὸς ἐγένετο μελαγχολικὸς καὶ κατηφής· ἡμέλει τὰ βιβλία του, τὴν βάρβιτόν του, καὶ ἕως ἐτι καὶ τὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα, διὰ νὰ ἔρχεται νὰ περιπλανᾶται μόνος εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἔχων τὴν κεφαλὴν κεικηφοῖαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύνοντας.

Ἐν τούτοις ἡ ἡμέρα τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου ἔφθασεν εὐθὺς ἀπὸ πρωίας ὁ Ἰωάννης, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος εὐρέθησαν ὄρθοι, ἐνδεδυμένοι· ἕκαστος λαμπρὸν μέλαν ἱμάτιον, καὶ ἔχοντες τὸν λαιμὸν καθειργμένον εἰς τὴν μαζαλίδα λευκοῦ λαιμοδέτου· καὶ αἱ τρεῖς δὲ ἐφαίνοντο ὡς ὀπωποῦν σαρκαστικοὶ καὶ γελωτοποιοί· Ὄταν ἦλθεν ἡ ὦρα νὰ ὑπάγωσι εἰς τὸν ἀγροικίαν τῆς Κ. Ῥοζανκοῦτ,

ἀκάλεσαν τὸν Ἰωσήφ ὃς εἰσέτι δὲν εἶχε φανῆ· ὁ Ἰωσήφ δὲν ἀπεκρίθη· τὸν ἐζήτησαν Ἰωσήφ δὲν ὑπῆρχε! πρέπει νὰ τὸ εἰπῶμεν; κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμήν ἠσθάνθη ἐκεῖνος τὴν γενναϊότητά του καμπτομένην, τὰς δυνάμεις του κλονουμένας· ἐδραπέτευσε τὸ πρῶτ, ἀφήσας εἰς τὸ δωμάτιόν του ὀλίγας ἀράδες παθητικὰς δι' ὧν ἀνήγγελλεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς του ὅτι δὲν εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἀποτελειώσῃ τὴν θυσίαν· τοὺς παρεκαλεῖ νὰ τὸν συγχωρήσωσι καὶ ὑπέσχετο ποτὲ νὰ μὴ φανῆ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν τῶν μαθόντες τοῦτο, ὁ στρατιώτης καὶ οἱ δύο ναῦται ἐθεώρησαν κατὰ πρῶτον ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως, ἔπειτα προήχθησαν εἰς ὀμάς λύπης καὶ ἀγανακτήσεως· ἡ περίστασις τῷ ὄντι ἦν δυσχερής· αἱ ὑποσχέσεις εἶχον δοθῆ· ἀπὸ πλεόν ἢ ἐνὸς μηνὸς περὶ τοῦ συνοικεσίου τούτου ὀμιλεῖτο εἰς ὄλον τὸν τόπον· πρόκειτο ἤδη νὰ σώσωσι τὴν τιμὴν τῶν Λεγῶν καὶ νὰ μὴ προσβάλωσι τὴν ὑπόληψιν μιᾶς Ῥοζανκοῦτ· ἀλλὰ τί νὰ κάμωσι καὶ πῶς νὰ φερθῶσι; τοῦτο οὐδεὶς αὐτῶν ἐδύνατο νὰ τὸ ἐπινοήσῃ.

— Ἐνα μόνον τρόπον γνωρίζω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης τύπτων τὸν μέτωπόν του.

— Ὅποιον; ἠρώτησαν συγχρόνως οἱ δύο ἀδελφοί.

— Ἐἵς ὑμῶν τῶν δύο, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης, νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν Ἰωσήφ καὶ νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην. τέλος πάντων ὅστις τὸ ἀποφασίσῃ δὲν θὰ ἦναι πολὺ ἀξιολύπητος· ἐκεῖνη, μεταξύ μας, εἶναι ἀρκετὰ καλὴ γυναικοῦλα.

— Ἀφ' οὗ σὲ ἀρέσῃ, διατὶ δὲν τὴν λαμβάνεις; εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Διατὶ ἔχει ὁ Ἰερώνυμος; ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.

— Διατὶ ἔχει ὁ Χριστόφορος; εἶπεν ὁ Ἰερώνυμος.

— Διατὶ ἔχει ὁ Ἰωάννης; ἐνέκραξεν ὁ Χριστόφορος.

Ἐκαστος αὐτῶν εἶχε μίαν πρόφασιν· ὁ Ἰωάννης προέτεινε τοὺς οὖς εἶχε λάβῃ εἰς τὴν Ῥωσσίαν ρευματισμοὺς, ὁ Ἰερώνυμος μίαν σπαθίαν, ὁ Χριστόφορος μίαν τουργικίαν ἄς καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος εἶχον λάβῃ εἰς τὸ πλοῖον τῶν· καὶ οὕτω μίαν ὦραν περίπου ἀντιπαρέπεμπον μεταξύ τῶν τὴν δυστυχῆ κόρην ὡς σφαῖραν ἢ ὡς ἀρπαστόν, οὐχὶ χωρὶς νὰ συνοδεύσωσι τὸ γύμνασμα τοῦτο μετὰ θλασφημιῶν κατὰ τοῦ Ἰωσήφ, οὔτε χωρὶς νὰ προσκαλέσωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὄλας τὰς κατάρας τῆς κολάσεως. Ἐν τούτῳ ὁ καιρὸς ἐφρευγεν. ἡ Κ. Ῥοζανκοῦτ περιέμενε.

— Λοιπόν! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, ὁ κληρὸς ἄς ἀποφασίσῃ.

Ἄμα λόγος, ἄμα πράξις· ἕκαστος ἔγραψε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τετραγώνου τμήματος χαρτίου ὅπερ ἀφ' οὗ ἐτύλιξε μεταξύ τῶν δακτύλων του, κατέθεσεν εἰς τὸν πῖλον τοῦ Χριστόφορου· τούτου γενομένου, οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἐσταύρωσαν τὰς δεξιὰς τῶν χειρῶν ἐπὶ τῆς μοιραίας κάλπης καὶ ἕκαστος ὑποσχέθη ἐνόρκως νὰ ὑποταχθῇ χωρὶς νὰ γογγύσῃ εἰς τὸν ψῆφον τῆς εἰμαρμένης· ὁ Ἰερώνυμος ὑπεμβάλλων δύο δακτύλους εἰς τὸν πῖλον ὃν ὁ Ἰωάννης ἐκράτει ἡμίκλη-

στον, ἐξείλκυσεν, οὐχὶ ἀνευ δισταγμοῦ, ἐν τετραγώνον χαρτίου ὅπερ ἐξέτύλιξεν ὁ ἴδιος τρέμων· ἰδρῶς κρύος κατέβρεχε τὸ πρόσωπόν του· ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι ἀνήσυχοι· ἀλλ' ὅταν αἴφνης ἤκουσαν τὸν Ἰερώνυμον νὰ ἐκφέρῃ βρυχηθμόν ὡς τρωθίσσης τίγριδος, ἤρχισαν νὰ γελοῦν, νὰ ἄδουν καὶ νὰ χορεύουν, ὡς δύο καννίβαλοι, πέριξ τοῦ ὑπὸ τῆς τύχης προσδιορισθέντος θύματος. ὁ Ἰερώνυμος ἤλπικεν ὅτι ἡ Κ. Ῥοζανκοῦτ δὲν θὰ συγκατένευεν εἰς ἀντικατάστασιν· ἀλλὰ συνέβη τὸ ἐναντίον· ἡ φιλοτίμος κόρη εἶχεν ἐπίσης περὶ πολλοῦ τὴν ὑπόληψιν τῆς ὡς καὶ οἱ Λεγῶν τὴν τιμὴν τῶν, καὶ ἐπροτίμησε νὰ δεχθῇ τὸν Ἰερώνυμον μᾶλλον παρὰ νὰ ὑποπέσῃ εἰς τοὺς χλευασμοὺς καὶ εἰς τὰς οὐλαρίας τῶν κακοβούλων ἀνθρώπων· ὑπέγραψαν τὸ συμβόλαιον· αἱ προκηρύξεις ἐδημοσιεύθησαν, καὶ μετὰ τινος καιρὸν ὁ Ἰερώνυμος Λεγὸς καὶ ἡ Κ. Μαξίμη Ῥοζανκοῦτ ἀντήλλαξαν τὸ δακτυλίδιον τῶν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θυσιαστηρίου· ὁ Ἰωσήφ μόνος δὲν ἦν παρὼν εἰς τὴν τελετὴν· ὁ δραπετὴς δὲν ἀνεφάνη πλέον.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς μεγάλης ἐκεῖνης ἡμέρας, μεταξὺ τῆς ἐβδόμης καὶ ὀγδόης ὥρας τῆς πρωίας ὁ γαμβρὸς περιήρχετο μόνος ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατηφής καὶ σκεπτικός· ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι ἂν ὁ Ἰωσήφ ἐπιπτε ποτὲ εἰς τὰς χεῖρας του, θὰ τοῦ-ἔκοπτε τὰ δύο αἰετὰ· μόλις μετὰ δύο μῆνας ὁ Ἰωσήφ ἐτόλμησε νὰ ἀναφανῆ εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ. Κατὰ τοὺς δύο τούτους μῆνας καθ' οὓς ἔζησεν ὡς ἐξόριστος εἰς τὰ πέριξ χωρία, ὁ Ἰωσήφ εἶχε γίνῃ διαφανής· ἔλεπων αὐτὸν τόσον ὡχρὸν, τόσον ἰσχνὸν καὶ τόσον ἄθλιον, ὁ Ἰερώνυμος συγκατένευσε νὰ μὴν τὸν τιμωρήσῃ, ἀλλ' ἐκήρυξεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς του ὅτι ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

Ἄλλως τε τὸ συνοικεσίον τοῦτο δὲν ἔδειξε τὰ περιμενόμενα ἐξ αὐτοῦ κατὰ ἀποτελέσματα. ἡ Κ. Ἰερώνυμου οὐδὲν εἶχε τῶν ὅσα δύνανται νὰ καλλωπίσωσιν ἐσωτερικὸν οἰκίαν. εἰς τὰ ἄπερ ἐκέκτητο προτερήματα ἔλειπεν ἡ χάρις καὶ τὸ θεληγτρον· δὲν ἐπραγματοποίησεν οὔτε τὰ ποιητικὰ ὄνειρα τοῦ Ἰωσήφ, οὔτε τὰς ἐλπίδας τῶν ἄλλων τριῶν· μετεβύθμισε τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ δὲν τὴν κατέστησεν ἐρασιμωτέραν. ὁ Ἰωάννης ἔλεγεν ὅτι οὐδὲν μετεβλήθη, καὶ ὅτι εἰς ὅσας μόνον προστεθῆ εἰς τὴν οἰκίαν· σαβαρὰ, αὐστηρὰ, ὀλίγον ξηρὰ καὶ κατὰ τι μάλιστα καὶ στυφνὴ ὡς σχεδὸν ὄλας αἱ γυναῖκες αἱ διελθούσαι τὴν νεότητά των εἰς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀγαμίαν, διεύθυνον ἐκεῖνη τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκίας τῆς μετ' αὐστηρότητος ἧς ὁ σύζυγός τῆς ἐγένετο τὸ πρῶτον θῦμα· ἐξώρισε τὸν καπνοσούριγκα, καὶ ἐφύλαξε τὴν κλειδα τοῦ κατωγείου. ὡς ἐκ τούτου ὁ Ἰωάννης, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος ὁ ἴδιος ἐγκατέλειπον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ Κοστ-Δὸρ καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ Βιγνίκ, διὰ νὰ πίνουν καὶ νὰ καπνίζουσι ἐκεῖ ἐν ἀνέσει· κατ' ἀρχὰς παρετήρουν ἑαυτοὺς μεθ' ἱκανῆς προσοχῆς ὥστε νὰ δύνανται ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν οἰκίαν νὰ μὴν προδίδωσι τὴν χρεῖσιν τῆς εἰς Βιγνίκ διημερεύσεως τῶν, ἀλλὰ μετ' ὁ-

λίγον ἐλησμόνησεν ἑαυτοὺς καὶ συνέβη ἐν ἐσπέρας νὰ παρῆρσιασθῇ ὁ Ἰερώνυμος ἐμπροσθεν τῆς γυναικὸς του εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. ἡ Κ. Λεγὸς παρεπονέθη πικρῶς, καὶ ἐρώτησεν ἂν ἦναι τοῦτο ὅπερ τῇ ὑπεσχέθησαν, ὅταν ἔστερξε νὰ καταλείψῃ τὸ ἀναχωρητήριόν τῆς, καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ κατασταθῇ εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ· ὅτι δὲ καὶ ἂν ἔλεγεν, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης οὐχ ἤττον ἐπανέλαβον τὸν δρόμον τῶν ἐξέων τῶν· ἀλλ' ὁ Ἰερώνυμος, συνταραχθεὶς ἐκ τῶν ἐπιπλήξεων τῆς γυναικὸς του καὶ ἐτι μᾶλλον ἐκ τῶν ἐλέγγων τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως, παρεδόθη μετ' ἀποφάσεως εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν· παρητήθη διὰ μιᾶς τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς πόσεως, καὶ συνώδευεν ἐνδελεγῶς τὴν Κ. Λεγὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ συνέπειαν τῆς ἠθικῆς του ταύτης μεταβολῆς, προσεβλήθη μετὰ τινος μῆνας ὑπὸ βαθείας μελαγχολίας μεταβληθείσης μετ' ὀλίγον εἰς ἀμαυρὸν μαρασμόν· ἀπόλωσε τὴν δρεξίν, καὶ ἐγένεν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κίτρινος καὶ ἰσχνός ὡς ἡ ξηρὰ χαρίγκη· διήρχετο ἡμέρας ὀλοκλήρους πλησίον τῆς ἐστίας καταβεβλημένος, χωρὶς νὰ δύναιται τις νὰ ἐκπάσῃ λέξιν ἀπὸ τοῦ στόματός του ἢ θλέμμα ἀπὸ τῶν ὀμμάτων του· μόνη ἡ παρουσία τοῦ Ἰωσήφ ἐδυνήθη νὰ τὸν ἐξαγάγῃ τοῦ τοιούτου ληθάργου. ὁ Ἰερώνυμος εἶχε συλλάβῃ κατ' ἐκείνου τῶσαύτην ἀπέχθειαν, ὡς δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν ἰδῇ χωρὶς νὰ κυριευθῇ ὑπὸ τρομεροῦ θυμοῦ· ὥστε ὁ Ἰωσήφ ἐβιάσθη νὰ ἀποφασίσῃ νὰ μὴ φανῆ πλέον ἐμπρὸς του.

Εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν ἦσαν τὰ πράγματα, ὅταν ἔμαθον εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ ὅτι ἀξιωματικὸς τις τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου ὀμίλει ὀβριτικῶς εἰς Ἀγιον-Βριέικον περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς καταστάσεως τῶν Λεγῶν. ὁ Χριστόφορος δὲν ἔχασε καιρὸν· ἔδραμεν εἰς τὴν πόλιν, ὄβρισε τὸν Ἀγγλον ἀξιωματικὸν καὶ συναρνήθη μεταξύ τῶν ἡμέρα μονομαχίας· μαθὼν τοῦτο ὁ Ἰερώνυμος ἐξῆλθε τῆς ἀπαθείας του ἢ ἀηδία τῆς ὑπάρξεως ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ἀπληξιμένην ἀπόφασιν. χωρὶς οὐδὲν νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν, προέλαβε τὸν Χριστόφορον κατὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ δύο μαρτύρων, ἐπεμφε μίαν σφαιραν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Ἀγγλου ὃς ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνην ἀντὶ φιλοφροσύνης, διότι ἐπεσαν καὶ οἱ δύο συγχρόνως, θανασιμῶς τετρωμένοι ἀμείωτοι. ὁ Ἰερώνυμος ἐκομίσθη εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ σχεδὸν νεκρὸς ἐπὶ φορείῳ· εἰς τὴν στιγμήν τοῦ νὰ ἐκπνεύσῃ ἦναιε μεγάλους ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνεκράυγαεν « Ἐνυμφεύθη διὰ τὸν Ἰωσήφ καὶ ἐθανατώθη διὰ τὸν Χριστόφορον. » ἡ γυνὴ του καὶ οἱ ἀδελφοὶ του ἔκλαιον περὶ τὴν κλίνην του· μετὰ τινος στιγμῆς σιωπῆς ἔτεινεν ἐκεῖνος τὴν δεξιάν του χεῖρα πρὸς τὸν Χριστόφορον, καὶ τῷ εἶπε. « Σὲ εὐχαριστῶ. » ἔπειτα ἔτεινε τὴν ἀριστερὰν πρὸς τὸν Ἰωσήφ, λέγων. « Σὲ συγχωρῶ », καὶ ἐξέπνευσεν· ἐπληροφόρησαν δὲ τὴν Κ. Λεγὸς ὅτι ὁ σύζυγός τῆς εἰς τὴν παραχῆν τῶν τελευταίων στιγμῶν του εἶχεν ἐκλάβῃ τὴν δεξιάν του χεῖρα ὡς τὴν ἀριστεράν.

Ἡ Κυρία Ἰερώνυμου ἠκολούθησε μετ' ὀλίγον τὸν ἄνδρα τῆς εἰς τὸν τάφον. ἀπέθανε γεννήσασα

θυγατέρα ἦν ἐνεπιστευθή ἐπιτήμως εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν δύο του ἀδελφῶν εἰς τὴν ἐργάτην ὥραν τῆς ἐκείνης ἢ γυνὴ ἐξέχυται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ τέκνου τῆς καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ Ἰωσήφ ὅλα τὰ βρέθρα τοῦ φίλτρου ὅπερ εἶχε συνθλίψῃ ἐμφροντίστως εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἕως τότε. ὑπάρχουσι ἄρα καρδία αἱ μόνον κατὰ τὴν ὑπερτάτην ὥραν ἀνακαλύπτονται, ὡς τὰ ἀγγεῖα ἐκεῖνα ἄπερ συντριβόμενα μόνον ἐκχέουσι τὴν ἐν αὐτοῖς ὑποκρυπτομένην εὐωδίαν. κατενέπλησεν ἐκείνη τὴν θυγατέρα τῆς θαυμάτων καὶ φιλημάτων. ἐπεκαλέσθη τὴν προστασίαν τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἐκείνου ὄντος. ὁ λόγος τῆς ἦν σοβαρὸς καὶ ἐπίσημος. ἡ ψυχὴ τῆς κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ νὰ πετάξῃ ἰβρίπτει φωτεινὸν τι ἀπαύγασμα ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς ἐκείνης μορφῆς ἀπ' ἧς ἡ ζωὴ ἐμελλε νὰ ἀπέλθῃ. ἀπ' οὗ ἐξήγμιζε τὴν τελευταίαν πνοὴν τῆς, ὁ Ἰωσήφ ἔλαβε τὸ βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸ ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν Χριστόφορον καὶ τὸν Ἰωάννην οἱ ὡμοσαν ἕκαστος νὰ ἐπαγρυπνώσιν ἐπ' αὐτοῦ μετὰ πατρικῆς φιλοστοργίας. μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ ὄρφανὴ ἰθαπίστη εἰς τὸ Βιγνίκ, καὶ ὁ Ἰωάννης ὡς ἀνάδοχος ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα τῆς ἀγίας του, ὁ δὲ Χριστόφορος ἠθέλησε νὰ ἔχῃ συγχρόνως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Βρικίου Ἀνδρείας, ἀπ' οὗ οἱ Λεγὸν εἶχον ἀποκτήσῃ τὴν κατάστασιν των, διὸ καὶ ἐνεγράφη εἰς τοὺς καταλόγους ὑπὸ -α- δύο ὀνόματα Ἰωάννα καὶ Ἀνδριάννα.

Ἐκτοτε ἀνεράνη εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ θέαμα παράδοξον καὶ κατανοητικόν. τὸ ὅπερ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατορθώσωσιν οὔτε αἱ προσευχαὶ τοῦ Ἰωσήφ, οὔτε ἡ νύμφευσις τοῦ Ἰερωνύμου, οὔτε ἡ παρουσία συζύγου σοβαρᾶς, κοράσιον μικρὸν, λευκὸν καὶ κόκκινον τὸ κατώρθωσεν ὡς ἐκ θαύματος ἐπὶ τοῦ χείλους τῶν πρὸ μικροῦ ἐνώπιόν των ἀνοιχθέντων δύο τάρων ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης εἶχον ἤδη αισθανθῆ τὰ κακά των πάθη κλονούμενα. τὰ εἶδον δὲ νὰ καταβλήθωσι καὶ νὰ σεσθῶσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τοὺς πόδας ἐνὸς λίχνου. Οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι προήχθησαν ἀκόπως εἰς ὅλας τὰς μικρολογίας τοῦ φίλτρου. Ἀνθημιλλῶντο πρὸς τὸν Ἰωσήφ περὶ μητρικῆς φιλοστοργίας, καὶ ἦν τῶ ὄντι θέαμα κατανοητικὸν νὰ βλέπη τις καὶ τοὺς τρεῖς κεκλιμένους ἐπ' ἐκείνης τῆς νεοσιᾶς τῆς περιστερᾶς καὶ παρατηροῦντας μετὰ προσοχῆς τὰ πρῶτα αὐτῆς κελυφώματα καὶ τὰ πρῶτα πτερυγίσματα. τὸ βρέφος ἠξήθη, καὶ μετ' αὐτοῦ ἠξήθη καὶ ἡ ἀγάπη τῶν τριῶν ἀδελφῶν. ἦν δὲ ὡραία παιδίσκη, ζωηρὰ, ἀειδίητος, πλήρης ζωῆς καὶ ὑγείας, φέρουσα ἀξίως τὸ ὅπερ ὁ Χριστόφορος τῇ ἔδωκεν ὄνομα. ὁ ἀνδρικός δὲ οὗτος χαρακτήρ οὐδὲν ἀπέκλειεν ἐν αὐτῇ θείλητρον. μόλις ἐξελλοθῆσα τοῦ λίχνου εἶχεν ἤδη τὴν χάρισσαν ῥοπήν τοῦ γυναικείου φιλαρέστου. τὴν ῥοπήν ταύτην πόθεν τὴν ἔλαβεν, οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ ἐνοήσῃ. ὁ κρῖνος ἐξέρχεται λευκὸς καὶ εὐώδης ἐκ μέλανος καὶ γεώδους βολβοῦ· ἡ ψυχὴ ἐκθρῶσκει τῆς χρυσαλλίδος τῆς ἀποστίλθουσα διὰ χρυσοκωνῶν χρωμάτων. ἡ κόρη ἠξήθη ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ εἰς τοὺς βωμαλέους κόλπους τραχείας καὶ ἀγρίας φύσεως. ὁ ἥλιος τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ ὁ ἀνεμος τῆς θαλάσσης ὑ-

πεμελάνωσαν τὸ λευκὸν τῆς ὄψεώς της. τὸ ἀνάστημά της ἀνεπτύχθη, τὰ μέλη της ἠπαλύνθησαν, ὑψώθη λεπτὴ καὶ εὐρωστος, ὡς στέλεχος φοῖνικος. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης τὴν ἐμφρῶσαν εἰς τὰς γυμνάσεις τοῦ σώματος· ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς καρδίας τῆς καὶ τοῦ πνεύματός της. οἱ δύο πρῶτοι τὴν ἐνέπλησαν στρατιωτικῶν διηγημάτων. ὁ τρίτος τὴν ἐνέπνευσε τὸν πόθον τῆς σπουδῆς καὶ τῶν τεχνῶν. ὁ Χριστόφορος τὴν ἐξωκείωσε μετὰ τῶν μεταβῶλων τοῦ ὠκεανοῦ, ὁ Ἰωάννης μετὰ τῆς ἱππευτικῆς καὶ τῶν ὀπλων, ὁ δὲ Ἰωσήφ ἐπέτηρε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νεαζούσης ἐκείνης διανοίας. ἐμετρίασε τὴν φιλοκίνδυνον αὐτῆς ὄρμην καὶ ἐνησχολήθη ἐκ πρώτης ἀρχῆς νὰ περιστείλῃ τὰς ἀνδρικός τάσεις, ἅς ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος εὐηρεστοῦντο νὰ ἀναπτύσωσιν ἐν αὐτῇ. καὶ δὲν ἐπέτυχε μὲν καθ' ὅλοκληρον, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἐμφυτον κρίσιν καὶ ἀνεπιτήδειον χάριν αἱ καὶ ἄνευ τοῦ Ἰωσήφ θὰ κατεπολέμουν τὰς ἐπιβροὰς χυδαίας περιστοιχίσεως. οὐ μόνον οὐδὲν ἔλαβεν ἐκείνη παρὰ τοῦ θεοῦ τῆς τοῦ ναύτου καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ τῆς τοῦ στρατιώτου, ἀλλ' ἐκ τούναντιοῦ ἐκείνη τοὺς ἐκότμησε δι' ἀντανακλάσεως τῶν χαρίτων τῆς. ἐν τῇ συναφῇ τοῦ ἐρασμίου ἐκείνου ὄντος τὰ ἦθη των ἡμερώθησαν, ἡ συμπεριφορὰ των ὀλίγον ἐξευγενίσθη καὶ ἡ γλῶσσά των ἐκαθαρίσθη. κατ' ἀρχὰς ἦν ἐκείνη παίγιον μόνον εἰς τὰς χεῖρας των πολυτιμον καὶ λατρευόμενον, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς φιλοστοργίας συνεμίχθη ἀνεκπαίθητος καὶ αἰσθημα σεβασμοῦ. καὶ τὸ παραδοξότερον, ἡ φιλοστοργία αὐτῆ ἤγειρεν εὐθὺς ἐν αὐτοῖς ἐκείνην τὴν αἰσθησίν τῆς τύχης περὶ ἧς προωμιλήσαμεν καὶ ἧς ἐστεροῦντο ἕως τότε. καὶ ὅσον μὲν δι' ἑαυτοὺς, οὐδὲν μετέβαλον ἐκ τῆς ἀπλότητος τῶν ἐξεῶν των. διὰ δὲ τὴν ἀνεψιᾶν των ἔσχον ὅλας τὰς ματαιότητας, ὅλας τὰς φαντασίας τῆς πολυτελείας, ὅλας τὰς ἀντιλήψεις τοῦ εὐ εἶναι. βρέφος, τὴν περιετύλιξαν εἰς σπάργανα ἀξία νὰ ταπεινώσῃ θυγατέρα βρασιλέως. βραδύτερον, διὰ νὰ κοσμήσῃ τὸ οἶκμά της, ἐξεκονήθησαν εἰς μωρὰς φαντασίας καὶ ἀλλοκότους δαπάνας. τὰ Παρίσια ἐπεμφαν τὰ ἐκλεκτότερα ἐπιπλά των, τὰ πλουσιώτερα ὑφάσματα των. οὐδὲν τοῖς ἐφαίνετο οὔτε ἱκανῶς χαρίεν τὸ κλωβίον τοῦ τόσον ὡραίου πτηνοῦ. βροχηδὸν ἐσωρεύοντο ἐπ' αὐτῆς οἱ ἀδάμαντες καὶ οἱ λιθοκόλλητοι κόσμοι. τὰ ὄλοσηρικά, τὰ μεταξωτὰ, τὰ τρίχαπτα ἤρχοντο κατὰ φακέλους εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ. ἡ φιλοκαλία καὶ τὸ ἐγκαιρον δὲν εὕρισκοντο πάντοτε εἰς αὐτὰς τὰς ἐλευθεριότητας· ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ ἀνελάμβανε νὰ διορθῶν τὰς ἁλλείψεις των. ἄλλως τε καὶ ἡ Ἰωάννα προετίμα τῶν κοσμημάτων δι' ὧν τὴν κατεφόρτιζον τὸ ἀπλοῦν ἐξ εὐανθοῦς ἐνδυμά της μεθ' οὗ ἔτρεχεν ἐπὶ τῶν σπιλάδων καὶ τῶν κλαδίων τῆς ἠνωθισμένης ἐρύκῃς δι' ὧν ἐπλεκε τὴν κόμην της.

Εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν δεκαπέντε ἐτῶν ἡ Ἰωάννα ἦν τὸ καύχημα τοῦ Κοστ-Δὸρ. εἶχε παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀγαθότητα, παρὰ τοῦ Ἰωσήφ τὴν σεμνὴν συστολήν κόρης εὐσεβοῦς καὶ ἐρασμίας, παρὰ τοῦ Χριστόφορου καὶ τοῦ Ἰωάννου τὸ ἔνθερον καὶ τὸ

ἀτρόμητον Ἀμαζόνος. μετὰ τοῦ Ἰωσήφ ἐμάνθανε τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας· μετὰ τοῦ Ἰωάννου ἱππεύειν, ἔσχε τὸ πιστόλιον, ἐκυνήγα τὸν λαγῶν εἰς τοὺς θάμνους. μετὰ τοῦ Χριστόφορου ἄλιευσεν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἔτρεχεν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐπὶ λέμβου ἑλαφρᾶς ὡς ὁ ἀνεμος. ἀλλὰ πάντοτε εἰς τὸν Ἰωσήφ προσήρχετο κατὰ προτίμησιν. εἶχε χρηματίσῃ καὶ ἦν ἐτι διδάσκαλός της εἰς πάντα. εἶχε καταβάλλῃ εἰς τὸ νὰ κοσμήσῃ τὸ πνεῦμά της τόσον ἔρωτα καὶ τόσην φροντίδα ὅσην ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος κατέβαλλον εἰς τὸ νὰ καλλωπίσωσι τὸ ἀρτιγενὲς κάλλος της. τὴν εἶχε διδάξῃ ὅσην ἐκείνος ζωγραφικὴν καὶ μουσικὴν ἐγνώριζεν. ἀνεγίνωσκον ὁμοῦ τοὺς ποιητὰς καὶ κατὰ τὰς καλὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους ἐσπούδαζον εἰς τοὺς ἀγροὺς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐντόμων καὶ τῶν ἀνθῶν. κατὰ τὰς ἐσπέρας τοῦ χειμῶνος ἡ παιδίσκη ἐκάθητο εἰς τὸ κύμβαλον, ὁ Ἰωσήφ ἐλάμβανε τὸ βάρβιτόν του καὶ οἱ δύο ὁμοῦ ἐξετέλουν μικρὰς συμφωνίας, ἐν ᾧ οἱ δύο ἄλλοι καθήμενοι πλησίον τῆς ἐστίας, ἠερόαζοντο μετ' ἀνεκφράστου ἐκστάσεως. ἡ Ἰωάννα ἐπαίζεν ἄνευ μαθήσεως, ἦδεν ἀτέχνως καὶ ἀμεθόδως, ἀλλ' εἶχε φωνὴν νεαράν, φιλοκαλίαν καθαρὰν καὶ ἀπλαστον αἰσθημα. τὴν ἤκουον καθὼς ἀκούουσι τὰς ὑπολαίτας (fauvette), χωρὶς νὰ ἐξεταζῶσιν ἂν κελადῶσι καλῶς ἢ κακῶς. ὁ ἀκούων ἠοθάνετο ἑαυτὸν θεηλόμενον, χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ πῶς καὶ διατί· εἶχεν οὕτως ἐκείνη ἐν ἑαυτῇ πάτη θείλητρον ἄρατον ὑπὸ ὁ ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ὑπέκειντο ὡς δοῦλοι λατρεύοντες τὴν ἄλυσιν των. ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰωσήφ ἐφαίνετο μᾶλλον σοβαρὰ καὶ ἐκτεταμένη. ἡ Ἰωάννα ἦν κατὰ τὴν μᾶλλον ἐκτεταμένην ἔνοιαν τῆς λέξεως ὅπερ ἐκ συμφώνου ὀνομάζομεν πάντες παιδίον μαμμόθρεπτον. ἰδιότροπος, ἀνάγωγος, ἐκίνητος ὡς τὸ κύμα, εἶχεν ὅλας τὰς φαντασίας δεκαπενταετοῦς βασιλίσσης. ὁ Ἰωσήφ τὴν ἐπέπληττε μὲν ἐνίοτε, ἀλλὰ τοῦτο ἦν, ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας του, λατρεία ὡς ἡ τῶν ἀγγέλων πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Θεοτόκου. ἐκείνη ἡ περιπαθὴς καὶ ποιητικὴ ψυχὴ εὖρε τέλος νέαν ἀδελφὴν καθ' ὁμοίωσιν ἑαυτῆς. ἡ φάσσα δὲν ἐμόναζε πλέον ἐν τῇ καλιᾷ της. ἡ ἔλαφος εὖρε τὴν ἀντροφὸν της.

Ἡ δὲ ἀγάπη τοῦ ναύτου καὶ τοῦ στρατιώτου κατ' ἐπὶ τὴν ταύτην λατρεία μωρὰ. αἱ μητέρες αἱ ἰδίαι δὲν θὰ εἶχον λέξιν διὰ νὰ ἐκφράσωσι τοιαύτην φροντίασιν· βρέφος, τὴν εἶχον ἀγαπήσῃ. ἀλλ' ἔταν ἐκεῖνοι οἱ δύο ἄνθρωποι οἵτινες μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν εἶχον συλλαβὴν ἰδέαν περὶ κάλλους, περὶ χάριτος καὶ περὶ κομψότητος, εἶδον ὑπὸ τὴν στέγην των, εἰς τὴν ἐστίαν των καὶ εἰς τὴν τράπεζάν των νέον καὶ ὡραῖον πλάσμα, κόρην κομψὴν καὶ χάρισσαν, ἀξίεραστον καὶ εὐεῖδη, ἐξοικειωθεῖσαν πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν των, προσφιλῆ, θωπευτικὴν, περιστρεφομένην περὶ αὐτῶν, καὶ ἀποδίδουσαν διὰ παντός εἶδος φιλοφροσύνης τὰς δι' αὐτὴν φροντίδας ἐκείνων, οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἔγιναν ἐκτὸς ἑαυτῶν, καὶ ὁ ἔρωσ των ἐξάφθεις ὑπὸ τῆς ἀλαζονείας ὑπερέβη πάντα ὄρον. Πρὸ πάντων δὲ τὴν ἠγάπων, διότι ἡ λευκὴ της χεὶρ τοὺς ἐξήγαγεν ἀμφοτέρους τοῦ βαράθρου τῶν ἐπαίχυντων παθῶν. Εὐηρεστοῦντο νὰ θέτωσιν

σι μυστηριώδεις τινὰς σχέσεις μετὰ τῆς παιδίσκης ταύτης καὶ τοῦ παλαιοῦ βρικίου οὗ ἔφερον ἐκείνη τὸ ὄνομα. καὶ ἐκεῖνο μὲν ἦν ἡ κιβωτὸς τῆς τύχης των, αὐτὴ δὲ ἀνεδείχθη, οὕτως εἶπειν, ἡ κιβωτὸς τῆς τιμῆς των. ἐφαντάζοντο ὅτι φέρουσα ἐκείνη τὸ ὄνομα τοῦ πειρατικοῦ πλοίου, ἐξευγένιζε καὶ ἠγνίζε τὴν πηγὴν τοῦ πλοῦτος των. ὁ ἔρωσ οὗτος προϊόντος τοῦ καιροῦ ἔλαβεν ὅλους τοὺς χαρακτήρας τοῦ παθους, καὶ ὑπῆρξαν ἐξ ἐνός καὶ ἄλλου μέρους φθόνου καὶ ἀντιζηλίας πληρώσασαι τὸ Κοστ-Δὸρ ἐρωτοτροπιῶν χαριστάτων. ζηλοτυποῦτες τὸν Ἰωσήφ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος ἐζηλοτύπουσαν συγχρόνως ἀλλήλους. τὰ παλαιὰ μίσση τῆς στρατιωτικῆς καὶ τῆς ναυτικῆς σημαίας ἀνεγεννήθησαν· ἀλλ' ἡ νέα κόρη εἶχε τὴν θαυμασίαν τέχνην τοῦ ν' ἀποδίδῃ εἰς ἕκαστον τὸ μέρος του καὶ νὰ κρατῇ τὴν πλάστιγγα τῶν φιλαυτιῶν εἰς ἐντελὴ ἰσορροπίαν. ἐκάλει τὸν Χριστόφορον τὸν ναύαρχον θεῖόν της· καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν συνταγματάρχην θεῖον της· πάλῃ ἀλλ' ὅμως ἀνομολόγητος ὑπῆρχε πάντοτε μετὰ των. ἕκαστος αὐτῶν ἐθήρευε τὰς φαντασίας τῆς Ἰωάννης διὰ νὰ τὰς προκαταλάβῃ. τὴν ἐξετάζον μυστικῶς, καὶ μετεχειρίζοντο χιλίας πανουργίας διὰ νὰ ὑπερβαῖν ὁ εἰς τὸν ἄλλον κατὰ τὴν μεγαλοδορίαν. Ἰδοὺ παραδείγματα χάριν· τί συνέβη κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην μὴμην τῶν γενεθλίων τῆς Ἀνδριάνης.

Πρὸ πολλῶν μηνῶν ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης εἶχον συμβουλευθῆ μετὰ των περὶ τοῦ τί ἔπρεπε νὰ δώσωσιν εἰς τὴν ἀνεψιᾶν των κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ἡμέραν. — Ἀπ' οὗ ἐσχέθη καλῶς, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, αὐτὴν τὴν φορὰν ἀπεφάσισα νὰ μὴ δώσω τίποτε εἰς τὴν Ἰωάνναν. ἡ τελευταία της ἑορτὴ μὲ ἠεράνισεν. ἔπειτα οὐδενὸς ἔχει ἀνάγκην ἐκείνη. ἐπιφυλάττωμαι διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος. — Λοιπὸν, ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, θὰ ἀκολουθῆσω καὶ ἐγὼ τὸ παραδειγμά σου, ἀδελφε Ἰωάννη. ἡ Ἀνδριάννα ἔχει περισσώτερα κοσμήματα καὶ ἄλλα πράγματα παρὰ ὅσα θὰ ἐχρειάζοντο διὰ νὰ στολισῶσιν ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ ἁγίου Βριεῦκου. τὰ τελευταία δῶρα ἐξήραναν τὸ βαλάντιόν μου· θὰ ἐγκρατεῖσθ καθὼς καὶ σύ, καὶ τὸ μέλλον ἔτος βλέπομεν—τοῦτο εἶναι τὸ φρονιμώτερον, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰωάννης— ἐκάμαμεν ἀρκετὰς ἀνοησίας, ἐπρόσθεσεν ὁ Χριστόφορος — Λοιπὸν ἐνοήθημεν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης· οὐδὲν θὰ δώσωμεν εἰς τὴν κόρην διὰ τὴν δεκάτην πέμπτην μὴμην τῶν γενεθλίων της. — Ἀπεφάσισθ εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

Ὅταν ἐφθασεν ἡ μεγάλη ἡμέρα, ἡ Ἰωάννα, ἥτις ἠλπιζε μεγαλοπρεπῆ χαρίσματα, ἐξεπλάγη ἰδοῦσα τοὺς θεῖους της καὶ τὴν ἀπασθῶσι μετὰ κενῶν χειρῶν. μόνος ὁ Ἰωσήφ τῇ ἐπρόσφερε δέμα ἀνθῶν ἀναπτυχθέντων κατὰ τὴν πρώτην πνοὴν τοῦ ἔαρος. ἐν τούτοις ὁ Χριστόφορος ἐγέλα ὑπὸ τὸν μύστακά του, καὶ ὁ Ἰωάννης ἐδείκνυεν ἦθος διαβολικῆς εὐχαριστίας· κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ἰδοὺ αἴφνης μία ἀμαξα συρομένη ὑπὸ ἐνός ἵππου καὶ φέρουσα κιβώτιον ὑπερμέγεθες ἐστάθη ἐμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ Κοστ-Δὸρ. μετακομίζουσι τὸ κιβώτιον εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἐν ᾧ θραύουσι τὰς σανίδας, καὶ ἡ νέα κόρη

στρέφεται περίξ, παρατηρούσα έναγωνίως ὅποιον θαύμα μέλλει νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τῶν λαγόνων τοῦ πευκίνου τέρατος, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης τρίβουσι τὰς χεῖρας των καὶ βίπτουσι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον ὑποκεκρυμμένα καὶ πονηρὰ βλέμματα. Τέλος αἱ σανίδες πίπτουσι, τὸ χόρτον ἐκσπᾶται, καὶ μόνη ἡ ὀθόνη τῆς συσκευασίας κρύπτει ἔτι τὸν μυστηριώδη θησαυρόν. Ἡ Ἰωάννα εἶναι ὠχρὰ καὶ ἀκίνητος. ἡ ἀνυπομονησία καὶ ἡ περιέργεια ταραττοῦσι τὴν νέαν καρδίαν τῆς. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης τὴν παρατηροῦσι μετ' εὐαρεσκείας. μετ' ὀλίγον ἡ ὀθόνη ἤχη ὑπὸ τὰς διασχίζουσας αὐτὴν ψαλίδας, τὸ ἔσχατον κάλυμμα πίπτει, ἡ νέα κόρη χειροκροτᾷ καὶ ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης θριαμβεύουσι ἕκαστος ἰδίως.

Τοῦτο ἦν κύμβαλον κομφὸν ἐξ ἐβένου μετὰ χαλκίνων γλυφῶν, ἐξαίρετου ἐργασίας, χαριστάτης φιλοκαλίας καὶ θαυμαστῆς πλουσιότητος. Ἡ Ἰωάννα ἦτις μέχρι τοῦδε εἶχε μόνον ἐν ἄθλιον κύμβαλον ἀγορασθὲν εἰς τὸν ἅγιον Βριεῦκον εἰς δημοπρασίαν, ἠρώτησε τίνα τῶν δύο θείων τῆς ὤφειλε νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν τῶσον εὐάρεστον ἀπάτην.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἕκαστος ἐκείνων ἔλαβεν ὕψος νικητοῦ μετριόφρονος.

— Τοῦτο εἶναι μικρὸν πρᾶγμα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Εἶναι μικρότερον τοῦ μηδενός, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Οὐδὲ λόγου κἄν ἄξιον εἶναι, ἐπρόσθεσεν ὁ πρῶτος.

— Οὐδὲ εὐχαριστίας εἶναι ἄξιον, ἐπρόσθεσεν ὁ δεύτερος.

— Τέλος πάντων, θεῖοι μου, τίς ὑμῶν εἶναι ὁ ἐνοχος; ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα μειδιῶσα, διὰ νὰ τὸν ἀσπασθῶ τοῦλάχιστον.

— Ἀφ' οὗ τὸ θέληξ... εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Ἀφ' οὗ τὸ ἀπαίτηξ... εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Λοιπὸν! εἶμαι ἐγώ, ἀνέκραξαν ἀμρότεροι συγχρόνως, ἀνοίγοντες τὰς ἀγκάλας των πρὸς τὴν Ἀνδριάναν.

Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην φωνὴν ἐστράφησαν ἀποτόμως ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον.

— Φκίνεσαι, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, ὅτι ὁ ἀδελφός μου Ἰωάννης θέλει νὰ γελάσῃ.

— Νομίζω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ὁ ἀδελφός μου Χριστόφορος ἔχει διαθέσει νὰ ἀστειευθῇ.

— Δὲν ἀστειεύομαι, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Καὶ ἐγὼ δὲν γελάω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οὔτε ὁ εἰς οὔτε ὁ ἄλλος εἶχον ὄρεξιν νὰ γελάσωσιν. οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Χριστοφόρου ἠκόντιζον φλόγας. αἱ ὠρθούμεναι καὶ τρέμουσαι τρίχες τοῦ πυρρῶ μύττακος τοῦ στρατιώτου ἐφαίνοντο ὡς ἀπειλητικαὶ βελόναι ἐτοιμαὶ νὰ πηδῶσι κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ παρωρισμένου νυκτοῦ.

— Θεῖοι μου ἐξηγήθητε, εἶπεν ἡ νέα κόρη ἦτις, ὡς καὶ ὁ Ἰωσήφ, οὐδὲν ἐνόει ἐκ τῆς σκηνῆς ταύτης.

— Διατείνομαι, ἐκραξεν ὁ Χριστόφορος ὅτι ἐγὼ ὁ Χριστόφορος Λεγῶφ, πρῶν ὑποπλοίαρχος τοῦ βρικίου ἡ Ἀνδρεία εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις δίδω εἰς τὴν ἀνεψιάν μου τὸ παρὸν κύμβαλον.

— Καὶ ἐγὼ διιτυριζομαι, ἐκραξεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ἐγὼ ὁ Ἰωάννης Λεγῶφ, πρῶν ἀξιωματικός τοῦ μεγάλου στρατοῦ εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις δίδω εἰς τὴν ἀνεψιάν μου τὸ παρὸν κύμβαλον.

— Πῶς! νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, σρίγγων τὰς πυγμάς του, κύμβαλον διὰ τὸ ὅποιον ἐξώδευσα χίλια σκούδα!

— Χίλια σκούδα ἄπερ ἐγὼ ἐπλήρωσα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης μετὰ πεποιθήσεως.

— Ἐγὼ τὸ ἀποδεικτικόν, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Τὸ ἀποδεικτικόν; τὸ ἔχω εἰς τὸν κόλπον μου! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, ἐξέλκων ἐπιστολὴν ἢ ἀνοίξας, ἔθεσεν ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ νυκτοῦ, ἐν ᾧ καὶ οὗτος ἀνοίξας χαρτίον, τὸ ἔθεσεν ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ στρατιώτου.

Κατ' εὐτυχίαν δευτέρα ἀμαξα εἶχε σταθῆ πρὸ ὀλίγου ἐμπροσθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας, καὶ κατὰ τὴν μεγάλην ἀκμὴν τῆς φιλονεικίας οἱ ὑπηρέται εἰσήγγαγον εἰς τὴν αἴθουσαν δευτερον κιβώτιον ἀπαράλλακτον ὡς τὸ πρῶτον. Τότε τὰ πάντα ἐξηγήθησαν. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐν ἀγνοίᾳ ἀμφοτέρων συνέλαβον τὴν αὐτὴν ιδέαν. τὴν αὐτὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν δύο κύμβαλα ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἰωάννης εἶχον φθάσῃ εἰς τὸν ἅγιον-Βριεῦκον διὰ δύο διαφόρων σκευαγωγῶν ἀμαξῶν.

— Αἱ κατεργαίξ, εἶπεν ὁ Χριστόφορος πλησιαζῶν τὸν Ἰωάννην, οὐδὲν ἐμελλες νὰ δώσης! ἐπεφυλάττεσο διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος!

— Καὶ σὺ, κύρ ψεῦστα! ἔλεγες ὅτι τὸ θαλάντιόν σου ἦν κενόν!

— Εἰς πειρατὴν πειρατῆς καὶ μισός.

Ἐν τοσοῦτῳ τί νὰ γίνωσι τὰ δύο κύμβαλα; τὸ ἐν ἦν ἐξ ἐβένου, τὸ ἄλλο ἐξ ἰοξύλου. ἀμρότερα ἐπίσης πλούσια, θαυμασίως καλὰ ἀμρότερα. ὁ Χριστόφορος ἐπῆνει τοῦτο, ὁ Ἰωάννης ἐχθίαζεν ἐκεῖνο. μεταξὺ τῶν δύο πολλὴν ὥραν ἐδίστασεν ἡ Ἰωάννα. ἀν προέκειτο διὰ τὸν Ἰωάννην καὶ διὰ τὸν Χριστόφορον ψῆφος ζωῆς ἢ θανάτου, αἱ ἀγωνίαι των δὲν θά ἦσαν οὔτε ἦττον σφοδραὶ οὔτε ἦττον δηκτικαί. Διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ ἐνταῦτῳ καὶ τὸν θεῖόν της τὸν ναύαρχον καὶ τὸν θεῖόν της τὸν συνταγματάρχην ἡ νέα κόρη ἀπερῆσσε νὰ φέρωσιν εἰς τὸ δωματίον της τὸ ἐξ ἰοξύλου κύμβαλον, καὶ νὰ ἀφήσωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τὸ κύμβαλον τὸ ἐξ ἐβένου.

Οὕτως παρήχθετο ὁ καιρός. διὰ νὰ μὴ λείψῃ οὐδεὶς τῶν χαρακτήρων τοῦ πάθους ἀπὸ τοῦ πρὸς τὴν παιδίσκην ἐρωτος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὁ ἔρωτος οὗτος ἔσβαθεν ἀνεπαίσθητως καὶ εἰς τοῦ Ἰωσήφ ἐτι τὴν καρδίαν εἰς ἄκακον καὶ ἐνταῦτῳ τερατῶδη ἐγώτισμόν. ποτὲ δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὸν ἰὸν των ὅτι ἡ νέα κόρη ἐδύνατο νὰ ἔχῃ ἄλλα καθήκοντα νὰ πληρώσῃ ἐκτός τοῦ νὰ διασκεδάξῃ καὶ νὰ τέρπῃ τὴν ζωὴν των. ἐνδύμιζον ἀφελῶς ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἄθος τῆς χάριτος καὶ τοῦ κάλλους ἀνεπτύχθη μόνον διὰ νὰ διαχέῃ εὐωδίαν εἰς τὴν οἰκίαν των. τοιαύτη ἦν ἡ κατὰ τοῦτο τυρλὴ βεβαιότης των, ὥστε ποτὲ δὲν ὑπόπτεισαν ὅτι ὁ θησαυρός ἐκεῖνος ἐδύνατο νὰ ἐκφύγῃ τῶν χειρῶν των. ἡ Ἰωάννα πάλιν ἀφ' ἐτέρου μέρους δὲν ἐφαίνετο νὰ υποθέτῃ ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὴν ὑψηλίον ἄλλα ὄντα ἐρα-

σμώτερα τῶν τριῶν θείων τῆς, οὔτε ἄλλη ζωὴ τερπνοτέρα τῆς ἣς διήγον εἰς τὸ Κοστ-δὸρ. τὸ Βιγνίξ ἦν δι' ἐκείνην τὸ κέντρον τοῦ κόσμου. τὰ ὄνειρά της δὲν ὑπέβαινον τὸ διάστημα ὅσον ὁ ἵππος τῆς ἐδύνατο νὰ διανύσῃ ἐν ἡμετεῖα ἡμέρα. ποτὲ δὲν ἐστρεψε πρὸς τὸν ὀρίζοντα βλέμμα ἐνθερμον καὶ περιέργον. δὲν ἤκουσε ποτὲ εἰς τὸ νεανικόν της στήθος ἐκεῖνο τὸ κατὰ τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς ἐγειρόμενον ἀόριστον ψιθύρισμα ὡς ὁ μυστηριώδης ἤχος ὁ κατὰ τὰς πρώτας λευκότητας τῆς αὐγῆς διατρέχων τὰ δάση. τὸ ἐνεργητικὸν ἀνατροφῆς σχεδὸν πολεμικῆς τὴν εἶχε φυλάξῃ μέχρι τοῦδε ἀπὸ τοῦ παραδόξου πάθους ὅπερ καλούμενον βεμβασιώδες, βασανίζει τὴν ἀεργον νεότητα. ἡ φαντασία τῆς ὑπνωττε' μία ἀνοησία τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Χριστοφόρου τὴν ἐξύπνησε.

Τὸ εἶπομεν. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦσαν ἦσαν Ζηλότυποι ὁ εἰς τοῦ ἄλλου παρ' ὅσον ἀμρότεροι τοῦ ἀδελφοῦ των. ὅτι καὶ ἀν ἐδύνατο νὰ κάμῃ ἡ νέα κόρη διὰ νὰ κρύψῃ τὴν προτίμησιν τῆς καρδίας της, καὶ ὅ,τι καὶ ἀν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐδύνατο νὰ ἐπινοήσωσι διὰ νὰ τὴν ἐλκύσωσιν, ἐνόουν ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἐπροτιμᾶτο, καὶ δὲν ἠπάτων ἑαυτοῦς κατὰ τοῦτο, ἀν καὶ τοῦτο ἦν δι' αὐτοὺς ἀντικείμενον διηγεκοῦς ἀπορίας. — Τοῦτο εἶναι ἀνήκουστον! ἔλεγαν ἐκεῖνοι ἐπίστε μεταξὺ των. ὁ Ἰωσήφ ἐκτός ἀνθῶν οὐδὲν τῆ ἔδωκε ποτὲ, καὶ ἡμεῖς ἠρανήσθημεν δι' αὐτὴν! ἐκεῖνος τὴν ἐλέγχει συγνάκις καὶ δὲν φοβεῖται νὰ τὴν ἐπιπλήξῃ, καὶ ἡμεῖς γονυπετοῦμεν ἐνώπιον τῶν ἐλαττωμάτων της! ἐκεῖνος εἶναι ἀνθρωπος οὐτιδανός ὅστις οὐδὲν ἄλλο εἶδε ποτὲ εἰμὴ τὸ πῦρ τῆς καπνοδόχου καὶ θά ἀποθάνῃ ὡς ἀνανδρος, καὶ ἡμεῖς θά ἀποθάνωμεν καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος ὡς ἥρωες! καὶ ὅμως ἰδοῦ, ἐκεῖνος τὸν ἀχραῖον ἀγαπᾷ καὶ προτιμᾷ! — Ἐκεῖνος εἶναι σοφός, ἐπρόσθεσεν ὁ Χριστόφορος κινῶν τὴν κεφαλὴν. ἐνέπνευσεν εἰς τὴν Ἰωάνναν τὸν πόνον τῆς ἀναγνώσεως ἢ παιδίσκη ἀγαπᾷ τὰ βιβλία, καὶ ὁ Ἰωσήφ τῆ προμηθεύει. ἀν ἡ Ἰωάννα ἀγαπᾷ τὰ βιβλία, εἶπε μίαν ἡμέραν ὁ στρατιώτης κατ' ἀπαισίαν ἐμπνευσιν, ἄς τῆ δώσωμεν ὀλίγον πλέον καλοδεμένα παρὰ τὰ βυραρὰ καὶ πεπαλαιωμένα βιβλία τοῦ Ἰωσήφ. καὶ τῷ ὄντι εὐθὺς τὴν ἐπιόσσαν ἔγραψαν εἰς Παρίσια, καὶ μετὰ ἐξ ἔβδομάδας ἐπιστρέψασα ἀπὸ μακροῦ περιπάτου ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, εὔρεν ἡ Ἰωάννα εἰς τὸ οἰκημῆ τῆς βιβλιοθήκην συγκεκμημένην ἐκ τόμων μεγαλοπρεπῶς δεμένων. αὐτὴ ἦν φεῦ! ἡ κίστη τῆς Πανδώρας. ἐκ ταύτης ἀπώλεσεν ἡ Ἰωάννα τὴν ἡσυχίαν της.

Οὐδὲν τιμιώτερον ἐν τούτοις τῆς συλλογῆς ταύτης τῶν βιβλίων. μόνον ἐπειδὴ οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν ποιητῶν καὶ τῶν μυθιστοριογράφων διέπρεπον ἐν αὐτῇ εἰς τὴν πρώτην τάξιν, καὶ ἐπειδὴ οἱ συγγραφοὶ φιλόλογοι ἀνεφαίνοντο κατὰ μέγα μέρος, οἱ πλείστοι αὐτῶν ἦσαν φαρμακεῖς λίαν ἀξιότιμοι. ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Ἰωσήφ ὁ ἴδιος, διότι οὐδὲ οὗτος ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸν πειρασμόν, ἐπιον ἀκορῆστος ἐκ τῶν μεθυστικῶν ἐκείνων πηγῶν, καὶ ἀπώλεσεν ἀμρότεροι τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς των. Ἄν καὶ πρὸ καιροῦ εἶχεν ἀφήσῃ ὀπισθεν αὐτοῦ τοὺς ταχυπόρους χρόνους τῆς νεότητος, ὁ Ἰωσήφ εἶχεν ἔτι τὴν καρδίαν ἐπίσης νέαν

ὅσον ἦν καὶ ἡ τῆς ἀνεψιάς του. ἡ ἀθώοτης καὶ ἡ σωφροσύνη εἶχον διατηρήσῃ εἰς τὸν παρθενικόν του κάλυκα τὸ ἄθος τοῦ ἔαρος τῆς ζωῆς του, ὥστε μέχρι τοῦδε, αἱ δύο ἐκεῖναι καρδίαι εὐρίσκοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἠγγόνουσι εἰτέτι ἑαυτάς. αἱ αὐταὶ δὲ ἐπιβροαὶ ἐπετάχυνον τὴν ἀνθισιν τῆς μιάς καὶ τὴν βραδείαν ἀνάπτειν τῆς ἄλλης.

Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν παραδόξων ἐκείνων ποιημάτων ἄπερ κατ' οὐδὲν ὁμοίᾳζον ὅσα εἶχον ἤδη ἀναγνώσῃ, εἰς ἐκείνας τὰς παθητικὰς ἀναγνώσεις ἄς ἐτέλουν ἐν κοινῷ, καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, τὴν μὲν ἡμέραν ἐπὶ τῆς λεπτῆς καὶ χρυσαζούσης ἀμμου τῶν ἐρήμων κόλπων, τὸ δὲ ἑσπέρας εἰς τὸ φῶς τοῦ λύχνου, ὁ Ἰωσήφ συνεταράχθη. τί συνέθη ἐν αὐτῷ; μόνος ὁ θεὸς ἠδυνήθη νὰ τὸ γνωρίσῃ. ἡ δὲ Ἰωάννα κατέστη διὰ μιάς ἀνήσυχος, σκεπτικῆ, τεταραγμένη, μεταβάλλουσα ἀμοιβᾶδὸν ἀπὸ παράφρονος χαρᾶς εἰς σκοτεινὴν μελαγχολίαν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐξηγήσῃ οὔτε τὴν χαρὰν της οὔτε τὴν θλίψιν της. μετ' ὀλίγον ἠρώτησε καθ' ἑαυτὴν ἀν ὁ κόσμος ἐτελεύτα εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἀν τὸ Βιγνίξ ἦν ἡ καθέδρα τῆς οἰκουμένης, καὶ ἀν ὀλόκληρος ἡ ζωὴ της ἐμελλε νὰ παρέλθῃ ὑπὸ τὴν καπνισμένην στέγην τοῦ Κοστ-δὸρ. μάτην αἱ θεοὶ της διὰ νὰ τὴν διασκεδάσωσιν ἐδιπλασίαζον περὶ αὐτὴν φιλοφροσύνας καὶ φροντίδας· αἱ φροντίδες καὶ αἱ φιλοφροσύναι τὴν παρῶριζον· ὁ Ἰωσήφ παρητήρει ἐν σιωπῇ τὰς πρώτας ἐκείνας παραχὰς τῆς καρδίας καὶ τῶν ἐξεγειρομένων τοῦ ὑπνου σισθήσεων. ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐγνωρίζε μόνος τὸ μυστικόν τῆς ψυχῆς ἐκείνης ἦτις ἠγνόει αὐτὴ ἑαυτὴν. Ἐν τούτοις, μᾶλλον φρωτισθέντες τέλος πάντων ὑπὸ τοῦ ἐγώτισμοῦ των παρὰ ὀδηγηθέντες ὑπὸ τῆς δευδερκείας τῶν ἀντιλήψεων των, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος κατήνησαν νὰ διακρίνωσι καὶ οὗτοι συγκεχυμένως τὸ αἷτιον τοῦ θρασυζόντος τὴν ἀνεψιάν των πάθους ὁ Ἰωσήφ εἶχε κατάσχη μόνον τὸ ποιητικόν καὶ θελκτικόν αὐτοῦ μέρος. φύσεις ἦττον ὑψηλαὶ καὶ μετριῶς ἰδανικαί, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης κατέσχον τὸ φυσικόν καὶ πραγματικόν αὐτοῦ μέρος. οἱ γλιόχοροι οὗτοι ἐνόησαν τέλος πάντων ὅτι ὁ θησαυρός δὲν εἶχον τεθαμμένον ἐκτός τῆς οἰκίας των ἀπὸ μιάς ἡμέρας εἰς ἄλλην ἠδύνατο νὰ ἐκφύγῃ τῆς χειρῶν των. ἠσθάνθησαν ὅτι τὸ πτηνὸν ὅπερ κατέκλεισαν εἰς κλωβίον ἠξήθη, ὅτι εἶχε πτερὰ, καὶ ὅτι εἰς τὴν πρώτην φωνὴν διαβατικοῦ τινος πτηνοῦ ὅπερ θά τὸ προσεκάλει εἰς τὰ πεδία τοῦ αἔρος, θά ἀφίπτατο διὰ τῶν κινηκλίδων τῆς περιεκεχυμένης εἰρκτηῆς του. ἐν ἐνὶ λόγῳ, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν γλώσσαν ἦττον ἀλληγορικὴν καὶ μάλλον ἐφαρμοζομένην πρὸς τὰς ιδέας τῶν δύο θείων, κατενόησαν ἐκεῖνοι ὅτι ἡ παιδίσκη ἦν ἤδη δεκαεξέ ἐτῶν καὶ ὅτι ἀφεύκτως θά ἐπῆρχετο ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θά ἔπρεπε νὰ στοχασθῶσι νὰ τὴν ὑπανδρεύωσιν.

Ἄλλὰ συνηθάνοντο ὅτι τὸ νὰ ὑπανδρεύωσι τὴν Ἰωάνναν ἦν δι' αὐτοὺς ταυτοσήμαντον τοῦ νὰ τὴν στερηθῶσι, καὶ ἐκριναν ἀλλήλους ἀμοιβαίως. ὁ Ἰωάννης ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὅτι ὁ ἀνθρωπος δὲν θά ἐξέλεγε ἡ Ἰωάννα δὲν θά ἦν δυνατόν νὰ ἀποφασίσῃ ἢ ἀφήσῃ τὴν πλησίον ὄντος τῶσον ἀγροίκου οἰοῦν ὁ πειρα-

της. ο Χριστόφορος εστοχάζετο και ουτος ότι ου-
 ζυγος της εκλογης της ανεψιας των δεν θα συγ-
 κατένευε δια όλον τον κόσμον να συμμίξη την ζω-
 ην του μετ' ανθρωπου τόσο κακώς ανατεθραμμένου
 οιος ην ο λοχίας αδελφός του. συνεφώνουν δε άμφό-
 τεροι ότι το Κοετ-Δόρ άπειχε πολύ του να ηναι τό-
 πος τερπνοτήτων, και ότι δύο τρυγόνες θα εδάρυ-
 νον· ο μετ' όλίγον να τρύζωσιν εις τοιαύτην καλιάν
 τέλος δε πάντων, και αν εφαινετο παραδεκτόν ότι το
 νέον ζεύγος θα άπεράσιζε να ζήση μεταξύ αυτών, ο
 εγωισμός της μωρας των αγάπης εξανίστατο προς
 την ιδίαν ότι η Ιωάννα, εκείνη η λατρευομένη κόρη,
 ο έρωσ των, η ευφροσύνη των και το καύχημα των
 εδύνατο να παύση του να ηναι τέκνον των, και να
 μεταβη εις τας άγκάλας ανθρωπου οστις θα ετόλμα
 να την ονομάζη γυναίκα του παρα την βίνα του
 Ιωάννου και παρα το γένειον του Χριστοφόρου.

Τα πράγματα εύρισκοντο εις αυτήν την στάσιν,
 όταν κατά τινα θυελλώδη έσπέραν έκρηξις τηλεβόλου
 ήχησεν επί των κυμάτων της εξηγηρωμένης θαλάσσης.

Γ.

Οι τρεις άδελφοι ακολουθούμενοι υπό πάντων των
 υπηρετών των έδραμον εύθως εις τον αίγιαλόν όπου
 εύρον τους άλιεις του Βιγνίκ οι είχαν δράμη και ου-
 τοι, ιδόντες τας δια σημείων άγγελίας της συμφο-
 ρας. ο Χριστόφορος διέταξε να ανάψωσι μεγάλους
 πυρσούς κατά διαστήματα· άρ' ης στιγμης το άπολλύ-
 μενον πλοϊον περητήρησεν ότι ανταπεκρίνοντο εις τα
 σημεία του και ότι ηταν εις στάσιν να τω βοηθή-
 σωσι, δεν έπαυσε του να πυροβολη ανά παν τρίτον
 λεπτόν ην δε τόσο πλησίον του αίγιαλου, ώστε η
 κούοντο αί φωναί των ναυτών και η σύριγγ του κυ-
 βερνώτος πλοίαρχου· αλλά η θάλασσα ην τοσοούτον
 άγρία, ώστε ουδέν πλοίαριον ην δυνατόν να εκπλεύ-
 ση, και η νύξ τοσοούτον σκοτεινή και τοσοούτον ευ-
 κινή, ώστε δεν διεκρίνετο άλλο επί των κυμάτων ει-
 μή μόνον η προηγουμένη εκάστης εκπυρσοκροτήσεως
 λάμψις· υπέθετον ότι τουτο ην πλοϊον κυνδονεύον να
 ανατραπη η εξωκειλαν επί τινος των εις τας παρα-
 λίας εκείνας τόσοσιν κοινών άμυωδών ριχωμάτων. και
 τω όντι κατά την αύγην της ημέρας παρετήρησαν εν
 τινι άποστάσει από της ακτής τας κεραίας φρεγάτης
 βρεβησίας εις την άμμον και ην εκ της σημαίας εγνω-
 ρισαν ως ούσαν εκ του Άγγλικου ναυτικού. κατά τι-
 νας στιγμάς η θάλασσα άποσυρομένη, άφηνεν ανακε-
 καλυμμένον δλόκληρον το σώμα του πλοίου. κατ' άλ-
 λας δε πάλιν επανερχομένη μετ' ανεκφράστου μανίας,
 το κατεβύθιζεν υπό άρριζοντα όρη. το κατάστρωμα
 εφαινετο έρημον. τα τηλεβόλα δεν ηκούοντο πλέον, και
 τα κύματα είχαν ρίψη ήδη επί της όχθης πολλά πτώ-
 ματα. εδύνατο να υποτεθη ότι δλόκληρον το πλήρω-
 μα άπώλετο, άλλ' ο Χριστόφορος δια τηλεσκοπίου ε
 βεβαιώθη ότι υπήρχαν έτι ζώντες εντός του πλοίου.

— Άγωμεν, παίδες! άνέκραξεν εκείνος, άπεισιμό-
 μενος προς τους άλιεις. φαίνεται ότι δεν άπετελειώθη-
 σσ· εκεί τα πάντα. γαί, ειςί μόν Άγγλοι· άλλ' είναι

άχρειος οστις δυνάμενος να σώση ένν κύμα, δεν τείνει
 προς εκείνον βοηθητικήν χείρα.

Μετα τούτους τους λόγους βοηθούμενος υπό του
 Ιωάννου και του Ιωσήφ, ώθησε προς την θαλάσσαν
 μίαν των λεμβών άς είχαν ελκύση πολύ εμπρός επί
 της ακτής και όταν το άσθενές πλοίαριον ην εις την
 άκμήν του να ανεγερθη υπό των κυμάτων.

— Παίδες, άνέκραξεν ο Χριστόφορος, άρπαζών μίαν
 κώπην δι' εκάστης χείρας, δια να φθάσω το πλοϊον,
 και να φέρω τους επίζώντας εκ του πληρώματος μόνον
 εξ έσπραχίωνων έχω ανάγκην!

— Καλόν θείε μου! καλόν, γενοίτε μου Χριστο-
 φορε! άνέκραξεν η Ιωάννα, άσπαζόμενη αυτόν μετ'
 έχχύτως ψυχης.

Άρ' εύ διήλθεν όλην την νύκτα όρθή εις το άνοι-
 κτόν της παραθύρου, η νέα κόρη εύθύς την αύγην
 έδραμεν εις τον αίγιαλόν· ίστατο πλησίον των θείων
 της, περιτετυλιγμένη εις επενδύτην, και έχουσα την
 κεφαλήν γυμνήν και την κόμην λυτήν εις τον άνεμον.

Έν τοσοούτω ουδεις άπεκρίθη εις την πρόσκλησιν
 του Χριστοφόρου. αν και όλίγον προϋνθιζτα η θάλασ-
 σα, ην ειςέτι μανιώδης. ουδεις των άλιέων μετεκινήθη.

— Πώς, άγέλη έπαιτών! είπιν ο Χριστόφορος
 μετ' όργης, μένετε ακίνητοι, έχοντες τας χείρας εις
 τους κόλπους, εν ω υπάρχουν εκεί δυστυχεις, οίτινες
 τας καλοϋσιν! τί! είσθε δεκα πέντε η είκοσι, και
 τρεις δεν εύρισκονται μεταξύ σας έχοντες γενναιότητα
 και θέλησιν!

Οι άλιεις έβλεπον άλλήλους τεθορυβημένοι.

— Υπάγετε, είπεν η Ιωάννα μετά περιφρονησεως·
 μήν εκτίθεσθε πλέον εις τον άέρα· ο άεμος είναι ψυ-
 χρός, και ενδέχεται να πάθητε καταβροήν. επιστρέ-
 ψατε εις το Βιγνίκ και στείλατέ μας τας γυναίκας
 σας. εκείναι άς λάθωσι τας κώπας σας, και σεις
 νήθετε τας ηλακάτας των. εν τούτοις ιδού ημεις· οί
 τέσσαρες, θείοι μου! έπρόσθεσεν η άτρόμητος κόρη,
 έτοιμή να πατήση εις την λέμβον· οί θραχίονες του
 Ιωσήφ, και οί έμοί δεν θα δώσωσι θεβαίως μεγάλην
 βοήθειαν· άλλ' ο Ιωσήφ θα προσεύχεται εις τον θεόν
 δια την εκβασιν της επιχειρήσεως, και εγώ θα άδω
 δια να φαιδρύνω τον διάπλου.

Ιδόντες εις την νέαν εκείνην κόρην τόσοση άπόφασιν,
 οί άλιεις ησχύνθησαν δια την μικροψυχίαν των, και
 αντί τριών ους είχε ζητήση ο Χριστόφορος έπαρου-
 σιάσθησαν είκοσι· ο Χριστόφορος έλαβεν εξ αυτών
 τρεις τους βωμαλαιότερους, τους εφωδίασε δια κωπών
 στερεών, έπειτα, άφου ηπάσθη την ανεψιάν του και
 έστριξε τας χείρας των άδελφών του, έβρίβθη εις την
 λέμβον, ακολουθούμενος υπό των τριών του συντρό-
 φων. δυσκολίαν ουκ όλίγην έδοκίμασαν δια να κατορ-
 θώσωσι να έμβάλωσι την λέμβον εις την θαλάσσαν,
 τέλος κύμα τρομερόν την υπήγειρε και την έσυρε
 μυκώμενον.

(άκολουθει).

ΚΕΓΧΡΑΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΥΓΟΝΕΣ.

Ίτως νομίζουσιν οί αναγνώσται της Παρθώρας
 ότι, μετά την σκηνήν του αλέκτορος (1), ο βουλευτής
 μου χολωθείς δεν επάτησε πλέον εις την οικίαν μου·
 άλλ' άπατώνται. Ο πολιτικός λαός της Ελλάδος είναι
 ο πλέον ανεξίκακος της ύψηλίου λαός. Φιλονεικούςιν,
 ύβρίζονται, συρομαλλοϋνται ως τα φωνήεντα του
 Λουκιανού, και όμως με υπεράνθρωπον συγκατάβασιν
 τείνουσι μετ' όλίγον προς άλλήλους τας χείρας, διότι
 να φιλονεικήσωσι, να ύβρισθώσι, και να συρομαλλη-
 θώσιν εκ νέου. Θά έλεγεσ ότι είναι αυτόχροσμα του
 εύαγγελίου οπαδοί, εάν, αντί να πωλώσι τα υπάρχοντα

ποίαν χρείαν είχεν έμου; Αυτός βουλευτής δημοπρό-
 βλητος, ρήτωρ δημοσθένης, και μετ' όλίγον μέλλον
 ύπουργός... κ' εγώ ιδιώτης άγνωστος, άχαρις χαρ-
 τίων μελανωτής, και ουδέ ύπουργού γώριμος. Άλλ' ο
 βουλευτής μου είναι Πελοποννήσιος, και οί εκ μητρός
 συμπολιταί μου έχουσιν, ως γνωστόν, δευτάτην την
 όσφρησιν ως άλλαι Μολοττίδες η Λακαιναί.

Έγεινα λοιπόν βράχος άλατος ως η γυνή του Λώτ,
 όταν τον είδον ανοίγοντα την θύραν του δωματίου μου.
 Ένώ δε άμήχανος έστρεπον έδω και εκεί τα βλέμ-
 ματα. άπορών όπισθεν ποίου σωρού των Παρθωρών
 να κρύψω την αγανάκτησιν μου, αυτός πλησιάσας με
 με έσημα υπόπτερον, με μειδίαμα επαγωγόν, με ο-
 φθαλμόν προσηνή, και με ήθος μελίχιον, ως αν μη
 συνέθη πάποτε η ελαχίστη ψυχρότης μεταξύ αυτου



ΚΕΓΧΡΑΜΟΣ.

αυτών και να δίδωσι τα χρήματα εις τους πτωχούς,
 δεν επροτίμων ένίοτε να οικειοποιώνται τα των πτω-
 χών, με τρόπον, άς τ' όμολογήσωμεν χάριν δικαιοσύ-
 νης, πολλά εύχειρον, η γραφικώτερον, ίεροκρύφιον.

Και όμως, με όλην την περι της σωκρατικής ταύ-
 της άρετης του ελληνικού χαρακτηρος πείραν μου,
 δεν έπανταζόμην ποτέ ότι η μετ' έμου συνδιαλλαγή
 του βουλευτου έμελλε να γείνη τόσοσιν ταχέως. Άλλως,

και έμου, αλλά και ύσουλαν και ταπεινόν, έσφιγγε
 την δεξιά μου, και είπε·

— Σ' εξομολογούμα. ότι το περι πετεινού άρβρον
 σου με είχε λυπήσει· και, αν και μ' έδίδαξε πολλάς
 ιδιότητάς του τας όποιās δεν εγνωρίζα, ημην άποφασι-
 σμένος να μη ζητήσω πρώτος να σ' εξηλώσω, εάν δεν
 με συνέβηινέ τι άλλο το όποιον με απέδειξεν ότι δι-
 κείως εξήλεγες την όλιγωρίαν μου περι την σπουδήν
 των φυσικών έπιστημών. Χθές εγειώθην παρά τινι ξενώ
 διπλωμάτη. Μεταξύ των άλλων φαγιτών έφεραν και

(1) Η Παρθώρ. φυλλ. 11 Δ.

τρυγόνες, και τινα άλλα πτηνά τα οποία οι συν-
 στιατορές μου ώνόμαζαν γαλλιστί *ορτολόγους*. Ο
 οικοδοσπότης, εκ δεξιων του οποίου εκαθήμην ως
 επίδοξος ύπουργός, κυνηγός ών άριστος, με ώμίλησε
 όλόκληρον ώραν περι των πτηνων τούτων, και ηρώτη-
 σε πως ονομάζονται ελληνιστί, αν τα τρώγωσι με
 γαττρονομικήν όρεξιν οι Έλληνες όπως και οι ευρω-
 παίοι, αν ηται εκ των ενδήμων η των αποδήμων πτη-
 νων, και ποϋ της Ελλάδος επιχωριαζουσι, και άλλα
 τοιαυτα. Ποίαν απάντησιν να δώσω εις τας έρωτήσεις
 αυτάς, ενω τίποτε άλλο δεν ηξευρα περι *ορτολόγων*,
 τους οποίους τότε πρώτην φοράν εγείθην, ειμή ότι
 ηταν νόστιμοι...

— Ως τίποτε άλλο δεν ηξευρες και περι των πε-
 τεινων, τους οποίους όμως εγείθης πολλάκις, υπέλα-
 βον παιδρυνθείς χλευαστικώς τους οφθαλμούς.

‘Αλλ’ οι του βουλευτου μου έχαμηλώθησαν, και
 εύρημα υπεροψίας ανέβη εις τας παρειάς του. Χωρίς
 δε να με αποκριθῆ έξηκολούθησε.

— Φωντάσθητι, αδελφέ, εις ποίαν δεινήν θέσιν
 εύρέθην, δεν λέγω, μη γνωρίζων τας ιδιότητας, άλλ’ ά-
 γνωων και το όνομα αυτό του *ορτολόγου*. Έτριβόμην
 εις την βράχιν του θρανίου μου, έβηχα ως άλλος
 ψάλτης, έξηροκατάπινα, και έξηροκαταπίων εκόντευτα
 να πνιγώ από εν κόκκαλον του επικαταράτου τούτου
 πτηνου. ‘Όσο γλυκό μ’ έράνηκατ’ αρχάς, τότ’ όξυ-
 νόν εεβήκεν επί τέλους από την μύτιν μου. Ο πρέ-
 σβυς, έννοήσας την άπορίαν μου, ύπεμειδισεν άνεπι-
 στήτως, και ήλλαξεν εύθως όμιλίαν. Ο Θεός τον εφώ-
 τισεν, αδελφέ, και μ’ έφερεν εις το στοιχείον μου. Μ’
 ελάλησε περι πολιτικων, και τότε να ητο από κανέν
 μέρος να ηκουες την εύγλωττίαν μου. Έμεινεν άλλ-
 λος θαυμάζων την τόσην εύκολίαν με την οποίαν έλυα
 και τα δεινότερα προβλήματα τα οποία μ’ επρότεινε,
 θέλων βέβαια να με δοκιμάση. Με ηρώτησε, παρα-
 δείγματος χάριν, εάν επί Συνελεύσεως της Γ’. Σε-
 πτεμβρίου, ήμην υπέρ μιας η υπέρ δύο Βουλων και
 όταν τον απεκρίθην ότι ήμην δίβουλος, εξήτησε να τον
 εκθέσω και τους λόγους εφ’ ων έστήριξα την πεποι-
 θησιν μου. Οι λόγοι, απεκρίθην, έξοχώτατε, είναι
 άπλούστατοι, έπιστημονικώτατοι, σύμφωνοι καθ’ όλα
 με τας υγιείς αρχάς των συναγματικων πολιτευ-
 μάτων’ εγνωρίζω ότι, εκλεγόμενος δις βουλευτής, θ’
 απέκτων προσόντα γερουσιαστου, θα κατώρθω να
 διορισθώ τοιοϋτος, και οϋτω θα έξησφαλίξω εφ’ όρου
 ζωής το μέλλον μου.

— Κ’ εύχαριστήθη από την άποκρίσιν σου ;
 — ‘Ακουεις αν εύχαριστήθη ! την εθαύμασε μάλι-
 στα. Τότε θελήσας να μάθη μέχρι τίνος εκτεινονται
 και αι οικονομικαι μου γνώσεις, με ηρώτησεν εάν ά-
 νέγνωσα τό νεοφανές περι παραγωγής και διανομής
 του πλούτου πόνημα του Κ. Ι. Σούτσου, και ποία η
 περι αυτού γνώμη μου. Το έμελέτησα μετά πολλής
 μάλιστα έπιστασίας, απεκρίθην, (αν και να σε ειπώ
 την αλήθειαν, αδελφέ, μόλις έρρίψα εις αυτό τα βλέμ-
 ματά μου εις το άναγνωστήριον της Βουλής,) άλλα
 διαφωνώ εκ θεμελιων προς τον συγγραφέα. Πρώτον
 μόν, κατ’ έμέ, και κατά την γνώμην όλων σχεδόν των

τυναδέλων μου, η οικονομία μεταδεβλημένη εις έπι-
 στήμην, είναι γελοιον. Η οικονομία είναι αισθημα έμ-
 φυτον εις τους ανθρώπους’ δεν αισθάνονται την άναγ-
 κην χρημάτων δια να τραφούν, να ένδουθούν, να επαρ-
 κέσουσι εις άλλας ανάγκας, και να θησαυρίσουσι ; Έάν
 την αισθάνωνται, τότε πράττουσι ως εγώ συναζουσι
 όπου τα εύρουσι βολικώτερα. Δεύτερον δε, αι θεωρίαι
 του, η είναι έσφαλμένοι η πάντη άσυνεπείς. ‘Ορίζων,
 φέρ’ ειπείν, την πολιτικήν οικονομίαν, λέγει ότι αντι-
 κειμενον αυτής είναι η δημιουργία και η αύξησις του
 πλούτου, δηλαδή, των πραγμάτων ων η ανθρωπίνη
 κοινωνία όρέγεται προς συντηρησιν και ανάπτυξιν αυ-
 τής, προς το ζην και εϋ ζην. Ο όρισμός αναντιφρόντως
 άριστος, ίπποκράτειος’ άλλ’ όταν προχωρών επιφέρει
 ότι ο πλούτος δεν είναι ο τελικώτατος σκοπός της
 κοινωνίας, άλλ’ όργανον αυτής... με συγχωρεί ο
 κύριος καθηγητής, αντιφάσκει εις τα προλεχθέντα’ οι
 άνθρωποι δεν ταμιεύουσι δια να ζούσι, άλλα ζουσι δια να
 ταμιεύουσι το πως, αδιάφορον. Έδώ είναι, κύριε πρέ-
 σβυ, η άσυμφωνία του, και οως το αποδεικνύω άμέ-
 τως τετραγωνικώτατα εξ οικείας πείρας.

Και τρώντι, ειχα τοιαυτα επιχειρήματα άκατα-
 μάχητα και πρακτικά, ώστε θα κατεσύντριβα τον κα-
 λόν σου καθηγητήν, εάν ο πρέσβυς, αφ’ ενός μεν έννο-
 ήσας εξ όνυχος τον λέοντα, αφ’ ετέρου δε άπειρος
 περι τα οικονομικά και φοβούμενος μη φωραθῆ η άμά-
 θεια του, δεν μετέβαινεν εξ εφοδου εις άλλην ύπόθε-
 σιν, την περι των τριων κομματων της Ελλάδος.
 ‘Αλλά θρασυτάτα ηταν αι περι αυτων δόξαι μου. Έ-
 τόλμησε να με ειπῆ ο γεννάδας ότι μερίδες πολιτικαι,
 θεμελιούμεναι επί αρχων και πεποιθησεων όπως εις
 την έλευθεραν Ευρώπην, δεν υπάρχουν εις την Έλ-
 λάδα, και ότι, αν δίδεται εις αυτάς το όνομα, ‘Αγ-
 γλική, Γαλλική, και Ρωσική, δίδεται ως απλους όρος
 διακρίσεως, απαράλλακτως καθως επί ζωολογίας λέ-
 γομεν, μαστροφορά, βατραχοειδή, και μυριόποδα, δια
 να διακρίνωμεν τούτων εκείνα τα ζώα, και επί φυτων,
 μονοκοτυλήδωνα, δικοτυλήδωνα, και ερμαφρόδιτα, και
 ότι και αυτή η διαίρεσις θα παύση εντός όλίγου, αφού η
 ‘Ρωσία και η Γαλλία απεράστισαν ν’ ακολουθήσουσι την
 πολιτικήν της ‘Αγγλίας ως προς τα πράγματα του
 τόπου μας.

Η τελευταία αυτή διαβεβαίωσις της συμβαδίσεως
 των δύο τούτων Δυνάμεων μετά της ‘Αγγλίας, δεν μ’
 άφηκε, φίλτατε, να κοιμηθώ δι’ όλης της νυκτός, και
 δια τούτο, ένθυμηθείς ότι είσαι δεινός περι την όρνιθο-
 λογίαν, ήλθα να σε παρακαλέσω να με διδάξης τα
 περι τρυγόνων και *ορτολόγων*.

‘Ας όμολογήσῃ ο άναγνώστης ότι το συμπέρασμα
 του οξυδερκοϋς βουλευτου μου, εξήχθη καθ’ όλους
 τους κανόνες της λογικής του Βλεμμείδους και του
 Κορυδαλέως.

— Παρετήρησα, επανέλαθεν, εις το λεξικόν του
 ‘Ραγκαβῆ και του Σαμουράκη, και είδα ότι ο *ορτο-
 λόγος* μεταφράζεται *σκυταλιε*, *σκυφογράφος*’ άλλ’ επειδή
 οι λεξικογράφοι αυτοί δίδουσι και εις τον *bee figure*
 τα αυτά όνόματα, επρόστρεξα και εις του Παπαρ-
 όρηγοϋλου, και εις του Βυζαντίου τα λεξικά, και

είδα ότι και αυτοι όμοίως έρμηνεύουσι τα δύο γαλλι-
 κά όνόματα ‘Ο Βυζάντιος μόνον προσθέτει και τρίτην
 λέξιν την *Πτην*’ πεισθείς δε μετά πολύωρον φιλολο-
 γικήν έρευναν ότι *Πτην* ονομάζεται ‘Ελληνιστί ο *ορτο-
 λόγος*, το έγγραφα άμέως προς τον πρέσβυν.

Η ‘Ρωμαϊκή ιστορία όμιλεί περι τίνος αθλητου.
 όστις εισελθών εις το στάδιον δια να ταυρομαχήσῃ,
 επάλαισε τρεις ώρας ολοκλήρους προς ταύρον, χωρίς
 να κατορθώσῃ να τον πληγώσῃ καν
 άπαξ, και ο-
 τι ο αυτοκρά-
 τωρ Γαλλικος
 εθεώρησε την ά-
 νεπιτηδειότητα
 αυτήν τοσοϋτω
 σπανίαν, ώστε ά-
 πένευσε προς αυ-
 τον το βραβείον.

‘Αλλά κ’ εγώ,
 τοσοϋτω αξίαν
 γέρατος εθεωρή-
 σα την εύφύαν
 του φίλου μου,
 ώστε ποτέ μου
 δεν επεθύμησα να
 ήμην αυτοκρά-
 τωρ όσω την ώ-
 ραν εκείνην. Και
 τρώντι, δεν έπρε-
 πε να στεφανωθῆ
 ως άλλος όλυμ-
 πιονίκης εκείνος
 όστις, μετά πο-
 λύωρον, ως εκαυ-
 χήθη φιλολογικήν
 έρευναν, επείσθη
 ότι τρία σύμφω-

Είδα κ’ έπαθα εως να καταπίσω το στόμα μου
 να παύσῃ γελών το εύφές *Πτην*, παρουσιάζετο άδια-
 κόπως ένώπιόν του, και το καθίστα δυσπειθές εις τας
 προσταγάς μου. Τέλος, κατορθώσας να αναλάβω τον
 λόγον, επεχείριστ’ άμέως την περιγραφήν, επως μου
 ήλθε κατά νουν.

— Πως εκαλείτο υπό των αρχαίων ο *ορτολόγος* των
 Γαλλων, δεν γνωρίζομεν ακριβώς σήμεραν’ είκαζομεν

όμως, παραβάλ-
 λοντες τας ιδιό-
 τητας αυτού με-
 τα των ιδιοτή-
 των πτηνου τινος
 το όποιον περι-
 γράφωσι ο ‘Αρι-
 στοτέλης ονομά-
 ζει κέγγραμον,
 ότι είναι αυτός
 οϋτος ο κέγγρα-
 μος. Οι σημερι-
 νοί ‘Αθηναίοι τον
 διομάζουσι άμπε-
 λοπούλιον, και ο-
 χι ‘αλόγως’ είό-
 τι ο κέγγραμος
 αγαπή να διαιτά-
 ται εις τας άμπε-
 λους και να έντρυ-
 φῆ, έχι τρώγων
 τας σταφυλάς,
 αλλά τα επ’ αυ-
 των και επί των
 κορμών των κλι-
 μάτων διατρέ-
 χοντα μικρά έν-
 τομα. Κελαδεί δε
 και την ήμεραν
 και την νύκτα,
 προσκαλών αυτω



ΤΡΥΓΟΝΕΣ

να, άνίκανα ν’ αποτελέσωσι καν συλλαβήν, τα όποια
 μετεχειρίσθη κατά συκοπήν ο οικονομός λεξικογράφος
 δια να σημάη ότι ο *ορτολόγος* είναι πτηνόν, ηταν
 συστατικά λέξεως ολοκλήρου ; ‘Αλλ’ επειδή δεν έτυχε
 να ήμαι αυτοκράτωρ, απέβαλον και άκων πάναν σο-
 χαρότητα, τα χείλη μου δεσπάλησαν, το έρκος των
 οδόντων μου διεβρήθη σπασμαδώς, αι σιαγόνες μου
 επεπάσθησαν άνω και κάτω, και καχχατμοί άκράτητοι
 εκρόθησαν ανα πάναν την οικίαν.

‘Ομολογητέον ότι το είδος τουτο του γέρατος δεν ητο
 τουλάχιστον εύτημον’ διο και άητησβολώθη άμέτως
 ο πρό μικρου κομμάζων βουλευτής μου, και θα μ’ ά-
 πεχαιρέτιζεν αναμφρόβλως όπως και την πρώτην φοράν,
 εάν η περι της υπεροχής της αγγλικής πολιτικής δια-
 βεβαίωσις του πρέσβεως, δεν τον ηνάγκαζε να μάθη
 παρ’ έμου τί εστιν *ορτολόγος* και τί τρυγόν.

τους συνοδοιπόρους του, ως λέγει ο αυτός ‘Αριστο-
 τέλης, να προχωρῶσιν άδιακόπως όταν μεταβαίνωσιν
 αφ’ ενός εις άλλο μέρος.
 ‘Αλλά τον κέγγραμον και παλαι ήγάπουσι κατά την
 ‘Ελλάδα και την ‘Ρώμην, και σήμεραν αγαπῶσιν οι συ-
 βαρίται και οι Αούκουλλοι δια το λίπος και την ήδύτητα
 του κρεάτος του. Ίδου δια τί, φίλε μου, σπανίως συνεστι-
 ουν ξένους οι διπλωμάται, ως ο χθεσινός περι οϋ μέ-
 ώμίλησες, χωρίς να έχωσι και κεγγράμους. Παρατηρη-
 τέον όμως ότι, ως λίαν έρωτόληπτοι δεν είναι πάντοτε
 και παχείς’ άλλ’ οι άνθρωποι όστινες, δια να τέρωσι
 την ακοήν των εξορύττουσι των ανήδων τους οφθαλ-
 μούς, έφευρον και μέθοδον πως να παχύνωσιν αυτούς
 δια να τέρωσι τον στόμαχόν των. Τους κλείουσι έν-
 τός δωματιων σκοτεινων, εις ά, δηλαδή, δεν εισέρχεται
 το φῶς του ήλιου, και καίοντες άδιακόπως λόγους

ὥστε νὰ μὴ διακρίνωσι τὰ πτηνὰ ταῦτα τότε εἶναι ἡδὺ καὶ τότε ἡμέρα, ἀρίνουσι αὐτὰ εὐλεύθερα νὰ τρώωσιν ὅσον κεχρηθῶσι καὶ ὅσον βρόμον θέλουσι. Πιχύνονται δὲ τοσοῦτω διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ὥστε θὰ ἐπυκνάζων πλάκας, ἐὰν προλαμβάνοντες δὲν τοὺς ἐσπράζων ἐν ὄρα ἀρμυρία οἱ εὐφυεῖς ὀρνιθοτρόφοι. Ἄλλοι δὲ φρονοῦν ὅτι γίνονται λιπαρότεροι, ἐὰν δὲν φωτίζονται οὔτε διὰ τεχνητοῦ φωτός. Εἶπα πρὸ ὀλίγου ὅτι τοὺς σπράζων· ἀλλ' ἤκυρολόγηται· διότι, δὲ νὰ μὴ πληγώσωσι τὴν σάρκα των, οὔτε τοὺς σπράζων, οὐδ' ἄλλως, πῶς τοὺς φονεύουσιν, ἀλλὰ τοὺς πνίγουσι, βυθίζοντες τὰς κεφαλὰς των ἐντὸς οἰνοπνεύματος.

Ἐπάρχουν πολλὰ εἶδη κεχρηθῶσι διακρινομένων ἐκ τῶν πτερῶν· ἐκείνους δὲ τοὺς ὁποίους ἐσπράζων θὰ εἶναι ἐκ τοῦ τῶν ὑπομελαίων. Οἱ ἄρρηνες ἔχουν τὸν λαϊμόν καὶ τὰ περίε τῶν ὀφθαλμῶν κιτρινωπά.

— Εἶναι λοιπὸν διπλωματικὸν φαγητὸν ὁ κέγγραμος. Τώρα ἐνόησα διὰ τί ἐξ αὐτοῦ λαβὼν ἀφορμὴν ὁ πρέσβυς μὲ ὠμίλησε περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς Ἀγγλικῆς...

— Γαστρονομίας, εἶπον διακόψας τὸν βουλευτὴν Καὶ τῶντι, τοσοῦτω κοιλιάδουλοι κατήνησαν εἰ Ἀγγλοὶ, ὥστε πολλὰκις πολλοὶ μεταβαίνουν ἐπίτηδες ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς εἰς Παρισίους διὰ νὰ φάγουν εἰς τὰ περιφημότερα ξενοδοχεῖα.

— Ἄλλο ἤθελα νὰ σέ εἰπῶ. Συμπεραίνω ἐκ τῶν ὅσα μὲ εἶπες, ὅτι οἱ κέγγραμοι θὰ ἔχουν στενοτάτην σχέσιν μὲ τὸ ὑπόμνημα τοῦ Λόρδου Παλμερστῶνος, τὸ περί...

— Ἐνοεῖται, φίλε μου· διότι οἱ Ἀγγλοὶ τὰς σημαντικώτερας ὑποθέσεις συνεπιθίζουν νὰ τὰς συζητοῦν τὴν ὄραν τῶν ἐπιπρορημάτων.

— Ὅχι... πλὴν...

— Ὅσον διὰ τὰς τρυγῶνας, αὐταὶ θεβαίως θὰ σέ εἶναι γνωστότεροι, καθόσον ἀγαποῦν τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος, καὶ φαίνονται εἰς αὐτὴν ἐνόσω διαρκεῖ ἡ θερμότης τοῦ ἔκρος, καὶ καθόσον ἄπειρα τραγούδια μας τὰς ἀναφέρουν ὡς παράδειγμα εὐαισθησίας καὶ μελαγχολίας ἐρωτικῆς. Ἴδου διὰ τί κατηγορεῖται ἐπ' αὐτῶν τὸ γογγύζειν. Ὁ Ἀλιανὸς λέγει ὅτι δὲν λαλοῦν μόνον διὰ τοῦ στόματος, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων μερῶν τοῦ σώματός των, καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἐπήγαγεν ἡ παροιμία «Τρυγῶνας λαλίστερος». Βλέπω καὶ γελαῖς, νομίζων θεβαίως ὅτι ἀστεύομαι· ἀλλ' εὐτυχῶς ἔχω πρόχειρον τὸν συγγραφέα τούτου, καὶ ἰδοὺ σέ ἀναγινώσκω τὸ περί οὗ ὁ λόγος χωρίον. «Ἡ γάρ τε τρυγῶν καὶ διὰ τοῦ στόματος μὲν ἀπαύτως φθέγγεται, ἤδη δὲ καὶ ἐκ τῶν κατόπιν μερῶν, ὡς φησι, πάμπλειστα. Καὶ Δημήτριος μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ τῷ δράματι μέμνηται, ὅτι καὶ τῇ πυγῇ λαλοῦσιν αἱ τρυγῶνες.»

— Ὡς ῥήτωρ, ζηλεύω τὸ προτέρημα των ὁμολογῶ δὲ ὅτι, καθόσον προχωρεῖς εἰς τὴν περιγραφὴν σου, ἐλευσιολογῶ ἑμαυτὸν ἀμελήσαντα παντάπασιν τὴν σπουδὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀφοῦ μάλιστα οἱ Ἀγγλοὶ...

— Αἱ τρυγῶνες, φίλτατε, ὁμοιάζουν μᾶλλον τοὺς Γάλλους ὡς πρὸς τὴν κομψὴν καὶ φιλέρωτα συμπε-

ριφορᾶν. Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι εἶναι ἐκ τοῦ γένους τῶν περιστέρων, πάντων ἐλάττωτες, χρώμα δὲ ἔχουσι τερρόν. Ἄλλ' εἶναι θεβαίως, ὅτι αἱ ἄρρηνες ἐκείνων εἶναι πολὺ θρυπτικώτεροι καὶ θωπευτικώτεροι τούτων. Ἡ ἄρρην περιστέρα ἐξηγεῖ πρὸς τὴν θήλειαν τὸν ἐνωτὰ τῆς στρερομένης χαριέντως περὶ αὐτὴν καὶ σφαδάζουσα· ἐνῷ αἱ ἄρρηνικαὶ τρυγῶνες, προσαγορεύουσιν κατὰ πρῶτον ὑποκλινῶς τὰς θηλυκάς, κλίνουσι ἐθαφραίως ἐνώπιον αὐτῶν τὴν κεφαλὴν, δεκαπέντε καὶ εἴκοσι φορὰς κατὰ συνέχειαν, ἀλλὰ τόσον ἐδαφραίως ὥστε τὸ ῥόμφος των ἐγγίζει τὴν γῆν ἢ τὸ κλαδίον, καὶ συνοδεύουσιν τὰς φιλορροσύνας αὐτὰς μὲ γογγυσμοὺς περιπαθεσιπτάτους· ἀλλ' ἡ θήλεια, ὡς ἄλλη Λαί· πολυμήχανος, φαίνεται κατ' ἀρχὰς ἀδιάφορος καὶ ψυχρὰ, καὶ ἀποβάλλει τὰς ὑποκλίσεις. Μετ' ὀλίγον ὁμῶς γλυκεῖς τινες στεναγμοὶ καὶ γοεροὶ τινες φθόγγοι προδίδουν τὴν ἐσωτερικὴν τῆς συγκίνησιν· ἡ καρδία ἐξάπτεται, ἡ φλόξ διεμνηνεύεται διὰ φιλημάτων φλογερωτέρων, καὶ ἡ φιλέρημος τρυγῶν συγκρατίζεται νὰ παραλάβῃ οὐνοικὸν τὸν στενάζοντα. Περὶ δὲ τῆς γλυκύτητος τοῦ κρέατός τῆς κρίνω περιττὸν νὰ σέ ὠμίλησω, ἀφοῦ ἐσπράζων εἰς τοῦ διπλωμάτου τὸ γεῦμα.

— Ὁ ὁποῖος μὲ ὠμίλησε καὶ περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνόησεν ὅτι σκοπὸς τῆς φιλορρονητικῆς ἐπισκέψεως τοῦ βουλευτοῦ μου, δὲν ἦτο τὸ νὰ μάθῃ τὰ περὶ κέγγραμων καὶ τρυγῶνων. Τὸ πρόσωπόν του ποτὲ μὲν ὠχρία, ποτὲ δὲ ἐξήπτετο, καὶ ἀπελπισία ἐζωγραφεῖτο ἐπ' αὐτοῦ, καθόσον ἀπέφρευγον ἢ ἀπαντήσω εἰς τὰς περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς, πλαγίας μὲν ἀλλ' ἐναργεῖς ἐρωτήσεις του. Ἡ ἀνησυχία του ἦτο ἀνέκφρατος, τὸ δὲ στόμα του ἐπανελαμβάνεν ἀκαταπαύστως τὴν διαθεβαίωσιν τῆς πρὸς ἐμὲ αἰωνίας ἀφοσιώσεώς του. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ τὸν ἐθεβαίωσα ὅτι δὲν θέλω τὸν λησμονῆσαι· καὶ οὕτω, αὐτὸς μὲν ἀπῆλθε παρηγορημένος, ἐγὼ δὲ, διὰ νὰ μὴ ἀθετήσω τὸν λόγον μου, ἐκάλεσα ἀμέσως τὸν ξυλογλύπτην, παρήγγειλα τὰς δύο ταύτας εἰκόνας, καὶ, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἀφοσιώσεώς του, ἀφιέρωσα σελίδας τέσσαρας εἰς τὸν βουλευτὴν μου.

N. Δ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

II. ΒΡΑΙΑΙΑ ΑΡΜΕΝΗ.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΩΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΩΝ.

Ἐκ Κερκύρας 1851.

Τύποις, Χ. Νικολαΐδου Φιλαδέλφειας.

Ὁ γενικὸς κλονισμὸς, ὅστις πρὸ τριῶν ἐτῶν συνετάραξεν ὅλα τὰ ἔθνη, ὡς κοσμογονικὴ κρίσις ἀνέφλεξεν ἀπανταχοῦ τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα, τοῦ ὁποίου οἱ

σπινθήρες ἀνέλαμψαν εἰς ἔλα τὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος. Τότε μὲ πάλλουσαν καρδίαν καὶ ἀδελφικὴν στοργὴν εἶδομεν τοὺς ἐν Ἑπτανήσῳ ἀνακράζοντας, Ναὶ! εἴμεθα Ἕλληνας! καὶ ἡμεῖς ἀπηντήσαμεν, Ναὶ! εἴμεθα ἀδελφοί!

Ἐκτοτε πλείστα ἐφημερίδες, πλείστα πονήματα ἀνεράνησαν ἐκεῖ εἰς τὴν γλῶσσαν, ἧτις χαρακτηρίζει τὸν νέον τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος πολιτισμὸν, καταγόμενον μὲν ἐκ τῆς ἀρχαιοτήτος, ἀλλὰ συγχρόνως ἀγωνιζόμενον νὰ προσοικειωθῇ τὸν νέον πλοῦτον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων.

Μεταξὺ τῶν πονημάτων τούτων διαπρέπει θεβαίως τὸ *Περὶ τῶν πρώτων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δοκίμιον* τοῦ **Κ. Π. ΒΡΑΙΑΙΑ ΑΡΜΕΝΗ**, οὐχὶ μόνον ὡς ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Συγγραφέως, ὅστις ὡς δημοσιογράφος ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τῶν μὴ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης κατέστησαν τὸ ὄνομα τῆς Φιλοσοφίας θελκτικὸν καὶ παρὰ πᾶσι τιμώμενον. Ἀδίκως ὁμῶς ἤθελον ζηλοτυπεῖν περὶ τούτου αἱ λοιπαὶ ἐπιστῆμαι, διότι αὐταὶ ἔχουσι πρακτικὴν χρησιμότητα, ἐνῷ ἡ φιλοσοφία τιμᾶται μόνον χάριν ἑαυτῆς, ὡς ἐπιζητούσα τὴν εὐρεσιν καὶ ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας, ἧτις εἶναι καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν γνώσεων ἡ ψυχὴ. Αἱ ἐπιστῆμαι, περιοριζόμεναι εἰς ὀρισμένον κύκλον φαινομένων καὶ ἰδεῶν, εἶναι ἀπαραίτητος τμήμα δλου τινός, τοῦ ὁποίου τὴν διασκευὴν καὶ τὴν οἰκονομίαν ἡ φιλοσοφία προτίθεται. Ἐνῷ αὐταὶ, ὅσον συστηματικῶς καὶ ἀν συναπαρτισθῶσι, δι' ἐγγυήσεως παραδέχονται προῖκα τὴν θελεμιάδῃ ἀρχὴν των, ἢ ἄλλως ἐπαρκοῦνται εἰς δευδερεκτὴν παρατήρησιν καὶ κατάταξιν τῶν φαινομένων, ἡ φιλοσοφία ἔχει κύριον καὶ μόνον ἔργον νὰ συναρμολογῇ ὅλας τὰς γνώσεις τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ν' ἀποτελῶσιν ἐνότητα οὐδὲν ἀποκλείουσαν, καὶ οὐχ ἦττον καθ' ἑαυτὴν σύμφωνον καὶ ὁμογενῆ. Δὲν λέγομεν ὅτι ἡ φιλοσοφία προτίθεται νὰ λύσῃ ὅλας μας τὰς ἀπορίας, διότι πρέπει νὰ εἶναι ἐπιστημονικαὶ τῶν ὄντων καὶ περιστρεφόμεναι εἰς τοιοῦτον τέλος, διὰ νὰ γίνωσιν ἀντικείμενον αὐτῆς.

Ἀπὸ τοιαύτην ὁρμώμενοι ἀρχὴν ἀποπειρώμεθα τὴν ἀνάλυσιν τοῦ παρόντος ἔργου, τοσοῦτω μᾶλλον θαρβύοντες, ὅσον πεποιθᾶμεν ὅτι ὁ Συγγραφεὺς, ὡς ἐμβριθῆς φιλόσοφος, γνωρίζει ὅτι πρόκειται περὶ ἐπιστήμης δυσχεροτάτης, τῆς ὁποίας πᾶς φθόγγος εἶναι ἔρις καὶ μάχη, καὶ πᾶν μέρος χρῆζει θεμελιώσεως καὶ ἀποδείξεως. Ἡθέλωμεν ἀδικῆσαι μεγάλως τὸν Συγγραφέα, ἐὰν ἐζητοῦμεν παρ' αὐτοῦ συγγνώμην, διότι τὸν προσκαλοῦμεν εἰς εὐσυνείδητον συζήτησιν. Ὁ δημιουργὸς νέων θεωριῶν καὶ νέων πορισμάτων εὐχαριστεῖται πολέμου, διότι διὰ τῆς ἀντιλογίας καταδεικνύεται ἡ διαφορά τῶν ἀρχῶν του πρὸς τὰ παραδεδεγμένα. Ὅσον δὲ οἱ ἀναιτιολόγητοι ψόγοι, τοσοῦτον καὶ οἱ ἀναιτιολόγητοι ἐπαινοὶ εἶναι βέλαιοι καὶ τετριμμένοι.

Κατατασσόμενος ὁ **Κ. Ἀρμένης** εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐκλεκτικῶν, ὡς ἐν τοῖς προλεγομένοις ἀναγγέλλει, δὲν ἐνοεῖ ν' ἀκολουθήσῃ δουρικῶς τὰ ἔχνη τῆς ὁμῶνύμου (αλλικῆς Σχολῆς, ἀλλ' ἐξετάζει τὰ πάντα ἀρ-

εῖτίας, καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν θαρβύοντως ὅτι πάντα μετασκευάζει, καὶ πραγματικῶς δεικνύει νοῦν πρωτότυπον, ὠριμάζοντα ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ καὶ σπουδῇ τὸν καρπὸν τῆς διανοίας αὐτοῦ. Εὐτυχῆς ἡμέρα, καθ' ἣν δυνάται τις ν' ἀνακηρύξῃ πρωτότυπον ἐν Ἑλλάδι νοῦν ἐπὶ τοῦ πανταχόθεν ἀποτριωθέντος ἀγροῦ τῆς Φιλοσοφίας! Τοιαῦται ἔρευναί, καὶ ἂν τυγχάνωσιν ἀντιρήσεως ἴσως βασιμωτέρας ἐκείνης, ἣν ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ στηρίξωμεν, πάντοτε εἶναι πολύτιμοι, διότι μεταδίδουσι τὸ εὐγενὲς τῆς αὐτονομίας αἶσθημα, ἀνευ τοῦ ὁποίου ἡ διάνοια ἐρπεὶ χαμαί.

Ἴδιον των δημιουργῶν πνευμάτων εἶναι ἡ πεποιθήσις εἰς τὰ ἰδία ἔργα, καὶ αὐτὴ ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς χαρακτηρίζει τὸ Δοκίμιον τοῦ **Κ. Ἀρμένη**. Ἐν τοῖς προλεγομένοις νομιμοποιῶν ἐξίσου τὴν θρησκείαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μὲν ὡς ἐξ ἀποκαλύψεως ἔχουσαν τὴν ἀλήθειαν, τὴν δὲ κτωμένην αὐτὴν δι' ἰδίας καὶ αὐτονόμου τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς πράξεως, ὀρίζει καὶ τὴν μέθοδον τῆς τελευταίας, ὡς προβαινούσης διὰ παρατηρήσεως, ἐπαγωγῆς καὶ συλλογισμοῦ. Καὶ ἰδοὺ εἰσερχόμεθα, ἀνευ προαγωνίσματος, εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα, *in medias res*.

Ὡς πᾶσα ἐπιστήμη (λέγει ἐν Κεφ. Α'), οὔσα σειρὰ ἰδεῶν συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλας καὶ γεννωμένων τῆς μᾶς ἐκ τῆς ἄλλης, ἔχει πρώτην τινὰ ἰδέαν θεβαίουσαν τὰς ἄλλας, οὕτω καὶ ἡ φιλοσοφία, καὶ μάλιστα εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, ὡς πρωτεύουσα πασῶν, ἔχει πρώτην τινὰ θέσιν, δι' ἑαυτῆς ὑπάρχουσαν καὶ ἀναμφίβολον. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ ὄντος, διότι λογικῶς πασῶν τῶν ἄλλων προῦπάχει καὶ εἶναι ἡ ἀπλουστερά, ἢ γενικωτέρα καὶ μόνη ἀναγκαία, ἡ *εμφυτος*.

Τὸ ὄν, καθαρὸν καὶ μόνον, εἶναι στερημένον πάσης ποιότητος, ὅθεν καθαρὰ ὑπόστασις διακρινομένη ἀπὸ τῆν μορφήν, ἰδοὺ ἡ δευτέρα ἰδέα, καὶ ἀμέσως ἔπειτα ἡ τρίτη, ἢ τοῖς *σχέσις* μεταξύ ὑποστάσεως καὶ μορφῆς.

Ἀλλ' αἱ ἰδέαι τοῦ ὄντος, τῆς μορφῆς καὶ τῆς σχέσεως των, ἰσοδυναμοῦσαι μὲ τὸ *ἐγὼ* εἶμαι καὶ εἶμαι καθαρῶ μου ὄντος καὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ, συνεπαγόνται ὅτι εἶμαι ἐν τινι τόπῳ καὶ ἐν τινι χρόνῳ, ἕτερα δύο στοιχεῖα τῆς ἰδέας τοῦ ὄντος.

Αὐταὶ εἶναι αἱ μόναι πρῶται ἰδέαι, πέντε τὸν ἀριθμὸν, ὡς δεικνύει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῶν δέκα κατηγοριῶν του, εὐχερῶς ἀναγομένων εἰς τὰς πέντε ταύτας.

Πρὶν προβῶμεν περαιτέρω ἄς ἐπιφέρωμεν τοὺς διαταγμούς μας.

Ἡ ἰδέα τοῦ ὄντος προτάσσεται ὡς ἰδέα πρώτη, διότι εἶναι ἡ ἀπλουστερά, ἀλλ' ὡς νομίζομεν ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι προῖον τῆς ἀφαιρέσεως, διότι, διὰ ν' ἀποκτῶμεν αὐτὴν, πρέπει ν' ἀναβῶμεν ὅλην τὴν κλίμακα τῆς ἀφαιρέσεως, ἀπεκδύοντες τὸ νοούμενον ἀντικείμενον ἀπὸ πᾶσαν ἰδιότητα καὶ ποιότητα, ἕως οὗ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ὅλως ἀόριστον καὶ κενὸν περιεχομένου. Τοῦτο ὁμολογεῖ καὶ ὁ συγγραφεὺς λέγων (σελ. 5.), ὅτι τὸ ὄν ἀνευ μορφῆς δὲν συλλαμβάνεται ὑπὸ τῆς τῆς τοῦ ὄντος εἶναι λοιπὸν προῖον τοῦ νοῦς μας,

ὄπλον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄλου αὐτῆς τοῦ πληρώματος κατὰ τῶν ἐντελῶς ματαίων ἀγώνων του ἦτον, εἶναι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ θέλει εἶσθαι διηγετικῶς, ἢ ἀδιαφορία.

Η ΜΟΡΡΑ.

Ἦτο Κυριακὴ δε' ἔφθασα εἰς τὴν Ζάκυνθον· ἡ καρδία φιλοστόργου μητρὸς ἔτρεμεν εἰσέτι διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων τῆς, καὶ τοὺς τρόμους τῆς ἐπιθύσαντο τὸ φιλόπομπον τῆς ἐπτανήσιου ἀστυνομίας, ὅτε, μετὰ πολλὰς καὶ μωρὰς διατυπώσεις, ἐπιτρέπη τέλος πάντων εἰς ἡμᾶς νὰ μεταβῶμεν εἰς οἰκίαν κειμένην κατὰ τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, πρὸς τὴν δυτικὴν ἄκρον τῆς πόλεως. Εὐγνώμων ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην τὰ πλήρη οἴκτου καὶ συμπαθείας βλέμματα τῶν Ζακυνθίων, ὅτε μάλιστα διαβαίνοντες τὴν κυριωτέραν λεωφόρον, (Ἡλατίαν ροῦγαν) ἤκουσμεν ἐπαναλαμβανομένην τὴν παρήγορον φωνὴν ἀδελφικῆς ὑποδοχῆς. Καὶ ὅμως ἡ φιλόξενος ἐκείνη νῆσος ἔτρεφε τότε περὶ τὰς δεκαπέντε χιλιάδας Ἑλλήνων προσφύγων!

Μόλις ἀναβὰς εἰς τὴν οἰκίαν προέτεινα ἐκτός τοῦ παραθύρου τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν παιδικὴν μου περιέργειαν. Εἶδον δὲ δύο ἀνθρώπους ἰσταμένους μεταξύ πολλῶν ἄλλων, καὶ παίζοντας παιδιὰν ὀνομαζομένην, ὡς ἀκολούθως ἔμαθον, *Mórra*. Ἡ παιδιὰ αὕτη εἶναι πάντη περίεργος καὶ ἰδιόρρυθμος· διότι δὲν παίζεται οὔτε διὰ κύβων, οὔτε διὰ χαρτίων ἢ πεσσῶν, οὔτε δι' ἄλλου τινὸς σκευοῦς ἢ ἐργαλείου, ἀλλὰ διὰ μόνων τῶν χειρῶν, ἢ καὶ διὰ μιᾶς μόνης, ἐάν ποτε τύχη νὰ εἶναι μόνοχειρ ὁ παίζων. Ἰστάμενοι ἢ καὶ καθήμενοι ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, κλείουσι τὴν δεξιὰν γροθοειδῶς, καὶ ἔπειτα προσφέρουσι γεγωνυῖα τῆ φωνῆ ἕνα ὁποιοῦνδήποτε ἀριθμὸν ἀπὸ τοῦ 1. μέχρι τοῦ 10, ἀνοίγοντες ἕνα, ἢ πλειότερους, ἢ καὶ ὄλους τοὺς δακτύλους, ὅτε ἀναφωνοῦσι *tutta*, ἦτοι *ὄλη*. Σκοπὸς δὲ τῆς παιδιᾶς εἶναι τὸ νὰ μαντεύσῃ ὁ εἰς τῶν παίζοντων τὸν ἀριθμὸν τὸν ὁποῖον θέλει σημειώσῃ ὁ ἕτερος διὰ τῶν δακτύλων, τείνων καὶ αὐτὸς συγχρόνως τὴν χεῖρα, καὶ σημειῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου τὸν ἀριθμὸν. Ἀλλὰ πολλακτικῶς, διὰ ν' ἀπατήσωσιν ἀλλήλους οἱ ἀνταγωνισαί, ἄλλον ἀριθμὸν προσφέρουσι διὰ τοῦ στόματος, καὶ ἄλλον σημειοῦσι διὰ τῶν δακτύλων. Ὁ μαντεύσας κερδαίνει μίαν βολήν, (*punto*), ἕκαστος δὲ παίγειον σύγκειται συνήθως ἐκ πέντε βολῶν. Ὁ δὲ νικῆσας πίνει μονοροφητὴ κρασσοβόλιον, ἢ γλυκαίνει τὸν λάρυγγά του δι' ἀμυδαλωτοῦ (μαντολάτου), ἐάν τὸ παίγειον ἐπαίχθῃ ἀπὸ τῶν Χριστουγεννίων μέχρι τοῦ τέλους τῆς Τυρρηνῆς. Συναγωνίζονται δὲ μετὰ τὴν ταχύτητα καὶ εὐστοχίαν, ὥστε, ἐνόσω νὰ ἀναγνώσῃ τις τὴν μικρὰν ταύτην περιγραφὴν, δύο Ζακυνθιοὶ ἀρχίζουσι καὶ ἀποπερατοῦσι καὶ τὰς πέντε βολὰς.

Μὲ φαίνεται ὅτι τοὺς βλέπω καὶ τὴν ὄραν ταύτην παίζοντας τὴν *mórra*· τὸ πρόσωπόν των ἐξάπτεται, οἱ ὀφθαλμοὶ των σπινθηροβολοῦσι, καὶ ὄλη τῶν ἢ ζωὴ συγκεντροῦται, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸ βλέμμα των. Νομίζεις ὅτι ἀρπάζουσιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ χεῖλη τῶν ἀνταγωνιστῶν τὸν ἀριθμὸν τὸν ὁποῖον μέλλουσι νὰ μαντεύσωσι. Καὶ τῶν ὄντων, τὸν μαντεύουσιν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ τὸν ἀνακρύπτουσι μεγαλοφῶνως. Ἡ βραγδαία κίνησις τῶν δύο ἀντιπάλων καὶ συσταυρουμένων χειρῶν, καὶ αἱ ὀξεῖαι τῶν παίζοντων φωναί, τραχεῖαι μὲν πάντοτε καὶ μονότονοι, ἀλλ' ἀνυψοῦμεναι καθόσον σφοδρύνεται καὶ ἀκμαίνει ἡ πάλη, ἔχουσι τι ἰδιογενεῖς, ἴσως δὲ ἤθελον εἰπεῖ καὶ ἄγριον, ἐάν ὁ λαὸς τῆς Ζακύνθου δὲν ἦτο ἐκ τῶν εὐφροστέρων καὶ μεγαθυμοτέρων λαῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ *mórra* παίζεται καὶ κατὰ τὰς ἄλλας νήσους τοῦ Ἰονικοῦ Κράτους, καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν, ὡς δὲ μ' ἐβεβαίωσάν τινες καὶ κατὰ τὴν Ὀλλανδίαν. Ἀλλὰ κανεὶς ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἠρώτησα, δὲν ἐγνώριζεν ὁποῖα ἢ καταγωγὴ τῆς καὶ διὰ τί ὀνομάζεται *mórra*· κανεὶς δὲν ὑπόπτευν ὅτι ἡ *mórra* ἐπαίχτετο, ἀπαραλλάκτως ὅπως καὶ σήμερον, καὶ ἐκ αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων τῆς Ῥώμης, καὶ ὅτι μάλιστα καὶ παροιμία ἐξ αὐτῆς ἐγεννήθη, κατηγορουμένη ἐπὶ τῶν ἐχόντων χαρακτηριστῆρα εἰλικρινῆ, ἀδολοῦ καὶ φιλαλήθη.

Τρεῖς συγγραφεῖς, ἐκ τῶν ἀρχαίων, γνωρίζω μνημονεύοντας τῆς *mórra*, τὸν Κικέρων, (*Divin. II 41. Off. III. 19. 23. καὶ Fin II. 16.*) τὸν Σουετώνιον, (*Ocf. Aug. 13.*) καὶ τὸν Πετρώνιον, (*Rom. Satyr*) καὶ ὀνομάζοντας αὐτὴν, *micare digitis*, ἢ παιδιὰν διὰ τῶν δακτύλων. Ὁ πρῶτος, στιγματίζων τὸν δόλον καὶ τὴν κακίαν, βεβαίως ὅτι ὁ δόλος, βεβαίως προέκειται νὰ ἐπαινήσῃ τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν χρηστότητα τινος, μεταχειρίζεται παροιμίαν ἀρχαιοτάτην (*vetustate proverbium*) λέγων ὅτι, *μετ' αὐτοῦ δύναται τις νὰ παίξῃ μόρραν καὶ ἐν τῷ σκότει.* (*dignum esse dicunt quicum in tenebris mices*). Προσέθετον δὲ ἐν τῷ σκότει, διότι, διὰ νὰ διακρίνη τις τὸν ἀριθμὸν τῶν δακτύλων τοῦ ἀντιπάλου, ἔχει ἀνάγκη τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἡ ἀξιωματικὴ αὐτῆ παροιμία, ἐξακολουθεῖ ὁ Κικέρων, διδάσκει εἰς ἡμᾶς ὅτι ἀνωρελὲς εἶναι ὅ,τι ἀποκτῶμεν, ὅσα εὐκόλως καὶ ἂν ἐγεννηθῇ ἢ ἀπόκτησις του, ἐάν αὐτὸ εἶναι ἄτιμον. Ἄλλου, καταδεικνύων τὴν ἀνάγκη τῆς δικαιοσύνης, ἀναφέρει καὶ πάλιν ἀπαραλλάκτως τὴν παναρχαίαν αὐτὴν παροιμίαν, ἐπιφέρειν ἀμέσως τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ σημασία τῆς εἶναι ἀξία πολλοῦ λόγου, ὡς ἐνοοῦσα ὅτι δὲν πρέπει νὰ κἀνομιζώμεν τὰς πράξεις μας προσωποληπτῶντες, κατὰ τὰς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας μας, ἀλλὰ κατὰ τὰ πράγματα αὐτὰ.

Ὁ Πετρώνιος, ὀμιλῶν περὶ τινος Σαρινίου, ἀρχόντου Σικελιώτου, λέγει ὅτι ἦτο μὲν ἀξίος νὰ καταπέξῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ὅτι ἦτο εὐθύς, πιστὸς καὶ φίλος σταθερώτατος μεθ' οὐ ἐδύνατο τις ἀφῆθαι νὰ παίξῃ μόρραν καὶ ἐν τῷ σκότει. (*Sed rectus,*

sed certus, amicus amico, cum quo audacter posses in tenebris micare.)

Καὶ οἱ σχολιασταὶ τῶν ἀνωτέρω συγγραφέων, καθὼς καὶ οἱ λεξικογράφοι, εἴτε Γάλλοι, εἴτε Ἰταλοὶ, εἴτε Ἀγγλοὶ, ἐξηγοῦσι τὸ *micare* τοῦτο, διὰ τοῦ παίξαι *mórra*· *giuocare la morra ἢ mora*,—*jouer à la mourre*,—*to play the mora*. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ γράψαντες περὶ τῶν ἐθίμων τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων, ἀναφέρουσι τὴν παιδιὰν ταύτην (1)· ὄλοι δὲ συμφωνοῦσιν ὅτι τὸ *micare digitis* ἐπαίχτετο ἀπαραλλάκτως ὅπως ἢ σημερινὴ *mórra* τῶν Ἰταλῶν, καὶ ὅτι καὶ ὁ Κικέρων καὶ ὁ Πετρώνιος, καὶ ὁ Σουετώνιος τὴν *mórra* ἐνόουν διὰ τῶν περιχοπῶν τῶν ὁποίων ἐμνημονεύσαμεν.

Ἀλλὰ πῶθεν ἢ λέξις *mórra*; Κατ' ἀρχὰς, πρὶν ἢ μελετήσω τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς, ἐνόμιζον ὅτι ἡ παιδιὰ αὕτη ὀνομάζετο οὕτω ἐκ τῶν Μαύρων, οἵτινες ἐξουσίαζον ἄλλοτε τὴν Ἰσπανίαν καὶ μέρη τινὰ τῆς Ἰταλίας, καὶ τοὺς ὁποίους ἀμφοτέρω τὰ ἔθνη ταῦτα καλοῦσι *Mórra*. Δυσπιστῶν ὅμως εἰς τὴν εἰκασίαν μου, ἠρέψθησα ἐπιμελῶς καὶ τοὺς σχολιαστὰς τῶν εἰρημένων συγγραφέων, καὶ πολλοὺς λεξικογράφους Λατίνους, Ἰταλοὺς, Ἀγγλοὺς καὶ Γάλλους. Ἀλλ' ἐκ τούτων, ἄλλοι μὲν παρέλειπον παντάπασιν τὴν λέξιν, ἄλλοι δὲ τὴν ἐξήγησαν διὰ τῆς ἀπλῆς τῆς παιδιᾶς περιγραφῆς. Μόλις ἐσχάτως ἐκ λεξικοῦ πολυτόμου ἐκδοθέντος ἐν Νεαπόλει, ἔμαθον ὅτι παράγεται ἀπὸ τῆς Κελτογαλατικῆς λέξεως *meur*, σημαίνουσης τὸν δάκτυλον.

Ἡ *mórra* λοιπὸν τὴν ὁποῖαν παίζουσι σήμερον οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν ἐπτανήσιοι, εἶναι αὕτη ἐκείνη τὴν ὁποῖαν ἐπαίχον οἱ Ῥωμαῖοι, πολὺ ἀρχαιότερα καὶ αὐτῶν τῶν χρόνων τοῦ Κικέρωνος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τούτου τοῦ συγγραφέως.

N. Δ.

ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΑΙΑ ΤΕΤΡΑΠΟΔΑ.

Ὅσακις εἰσηρόμην εἰς τὰς φυσικοῖστορικὰς συλλογὰς τοῦ Βρεττανικοῦ μουσείου ἢ τοῦ βοτανικοῦ κήπου τῶν Παρισίων, διελθὼν διὰ τοῦ ταριχευτοῦ ὀμίλου πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς καὶ τῶν κτηνῶν τῶν ἀγρῶν, τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς, εἰσηρόμην συνήθως τελευταῖον εἰς αἰθουσαν σπανίως δεχομένην τῶν περιέργων τὰς ἐπισκέψεις, καὶ ἐν ἧ ὁ θάνατος ἐφαίνετο ἐν ὄλη του τῆ γυμνοσότητι, οὐχί, ὡς ἐν ταῖς λοιπαῖς, περιβεβλημένος τὴν ψευδῆ τῆς ζωῆς προσωπίδα, εἰς τὴν αἰθουσαν ἐν ἧ ἴστατο ἐν ἀπαθείῳ παρατάξει ὀλόκληρος λόχος σκε-

λετῶν μετ' ἀμόρφων σωρῶν ὀρυκτῶν προκατακλυσμάτων ὀστῶν. Ἐκεῖ, ἐνώπιον τῆς νεκρικῆς αὐτῆς ὀμνηγύρεως, ἐκλινον σύνουος τὴν κεφαλὴν, καὶ διὰ τῆς φαντασίας ἀνεπτερούμενη πρὸς τὸ σκοτεινὸν παρελθὼν ἐκεῖνο, τὸ προηγηθὲν πάσης ἀνθρωπίνης μνήμης καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐβλεπον τὰ ἄψυχα ταῦτα λείψανα ἀναβιοῦντα, καὶ τερατώδεις μορφὰς ἐνδύμενα, καὶ κατακυριεύοντα τῆς γῆς, καὶ περιτρέχοντα αὐτὴν ἀπὸ πέρατος μέχρι πέρατος, καὶ τὸν θάνατον ἐπόμενον ἐπὶ τὰ βήματά των, καὶ τὴν φύσιν φρίττουσαν ἐνώπιον τῆς ἀκαταβλήτου αὐτῶν δυνάμεως. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐβλεπον τὴν γῆν σκοτιζομένην καὶ σειομένην ὡς ἂν ἐβρόγγυνο αὐτῆς τὰ θεμέλια, καὶ τὰ σπλαγχνα αὐτῆς σπαραττόμενα, καὶ ἐκ τῶν βαρᾶθρων φλόγα ἐρευγομένη καὶ χεϊμάρους καταποντίζοντας τὰς φυλάξας τῶν περάτων, καὶ διασπείροντας αὐτῶν τὰ ὀστᾶ. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐβλεπον πάλιν τὴν ἡμέραν διαγελωσάν, καὶ ἐπὶ τῶν γαληναίων ὕδατων ἰσταμένον τὸν ἀρτίπλαστον ἀνθρώπον, καὶ νικηφόρον εἰς τὴν φύσιν ῥίπτοντα βλέμμα, καὶ ἀπευθύνοντα αὐτῇ συγχρόνως μειδιάμα ἐξευγενισμὸν αὐτῇ καὶ εἰρήνην ἐπαγγελλλόμενον. Καὶ ἔχαιρον μελετῶν τῆς ἀρχαίας φύσεως τὰ νεκρώσιμα αὐτὰ ὑπομνήματα.

Τὰ ὀστᾶ ταῦτα εἰσὶν ἀπολειθωμένα, μεταβαλόντα δηλαδὴ τὴν οὐσίαν αὐτῶν εἰς ὀρυκτὴν ἀπὸ ζωϊκῆς, διὰ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης καὶ ἀκατανήτου ἐνεργείας τῆς φύσεως, δι' ἧς ἀντικαθίσταται ἐν τῷ σώματι αὐθ' ἐκαστοῦ μορίου ἄλλο μῦριον λίθου, καὶ οὕτω τὸ μὲν σχῆμα διατηρεῖται ἐντελῶς τὸ αὐτὸ, ἢ δὲ ὕλη ἀποβαίνει ἀλλοία. Οἱ πλείστοι δὲ τῶν φυσικῶν πεποιθᾶσι σήμερον ὅτι ἡ φύσις, γηράσασα ἤδη, ἀπώλεσεν ἀπὸ τῆς τελευταίας αὐτῆς διαμορφώσεως τὴν ἀπολιθωτικὴν ταύτην δύναμιν, καὶ ὅτι ἂν μεγάλη τις καταστροφή ἐξωλόθρευε σήμερον τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὐδὲ ἴχνος αὐτοῦ ἦθελε διασωθῆ ὅπως μαρτυρήσῃ ποτὲ εἰς τοὺς διαδόχους του περὶ τῆς ἐφημέρου αὐτοῦ ὑπάρξεως· διότι διαφέρει μὲν ἄλλως ἢ προκατακλυσμάτια ἀπολιθώσεως τῆς ἐπιλιθώσεως, ἧς τὸ φαινόμενον καθ' ἡμέραν ἐπαναλαμβάνεται παρὰ τινὰ πηγὰς ὕδατος, καὶ συνίσταται εἰς ὑποστάθμην λιθώδη, ἧτις ἐπικαθῆται ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ τὰ ἐπιχρίει.

Τὰ εὐρισκόμενα ὀρυκτὰ ὀστᾶ ἀνήκουσι τινὰ μὲν εἰς θηρία ἐντελῶς ἐκλειπόμενα καὶ ἄγνωστα, τινὰ δὲ εἰς γένη εἰσέτι ὑπάρχοντα· καὶ πάντα μὲν κείνται ἐν τῶν στρωμάτων γῆς ἐν οἷς οὐδὲν φαίνεται ἴχνος ἀνθρώπινον, ὥστε ἡ ἀπολιθώσις αὐτῶν προφανῶς συνέβη πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν εἰδῶν ὅσα εἰσέτι ὑφίστανται, εὐρίσκονται ἐν τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων, νεωτέρας γεωλογικῆς παραγωγῆς, τὰ δὲ τῶν ἐντελῶς ἀπυλεσθέντων ἐν τῶν στρωμάτων θαυτοτέρων, καὶ μεμακρυσμένων ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ πολλῶν ἀλλεπαλλήλων κατακλυσμάτων.

Περὶ ἀνθρωπίνων ἀπολιθώσεων πολλὰ ἐβρόθησαν, ἀλλ' ἡ ἔρευνα καὶ ἡ ἐπιστήμη τὰ ἀπέδειξαν ὄλα ψευδῆ. Ἐν 1613 Γάλλος τις χειρουργός, Μαζοριέρος κἀλούμενος, εἰδείκνυεν ἀπολειθωμένα ὀστᾶ τεραστίου γίγαντος, καὶ ἔλεγε, καὶ εἰς φυλλάδιον ὑπὸ τινος Ἰησοῦτου συνταχθὲν ἔγραψεν, ὅτι εὗρεν αὐτὰ εἰς παμ-

(1) *Roman antiquities* By James Boyd. London 1836 σελ 399.

μεγέθη τάρων, επιγεγραμμένον **TEUTOBOCHUS REX**, του βασιλέως των Κίμβρων Τευτοδόχου, οστις επολέμησε κατά του Μαρίου, και ότι παρα τόν σκελετόν ευρε πενήτηκοντα νομίσματα, φέροντα του Μαρίου τόν τύπον. 'Αλλ' απεδείχθη μετά ταύτα ότι τὰ μὲν νομίσματα ἦσαν κίβδηλα, τὰ δὲ ὅσα ἔτι εὐρέθησαν ἐν ἀνασκαφῇ γενομένη ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἦσαν σκελετός οὐχὶ γίγαντος, ἀλλ' ἐλέφαντος· διότι εἰς τὸν ἀγύμνασον ὀφθαλμὸν οὐδενὸς ζώου σκελετός ὁμοιάζει μᾶλλον τὸν ἀνθρώπινον ἀπὸ τὸν τοῦ ἐλεφάντος. Εἰς μεταγενεστέρους δὲ χρόνους, ἀφ' οὗ προχωρήσεν ἡ ἀνατομία, καὶ ἐγένετο ὀξυδερκεστέρα καὶ δυσπιστοτέρα, γίγαντος μὲν οὐδεὶς πλέον, ἐλεφάντων ὅμως πάμπολλοι εὐρέθησαν ἀπολελιθωμένοι σκελετοὶ ἐν Εὐρώπῃ, καὶ πρὸ πάντων ἀκατανόητον πλῆθος ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἄρνου κατὰ τὴν βόρειον Ἰταλίαν. Ἐπὶ πολὺ ἐνομίσθη ὅτι αὐτοὶ εἰσὶ τὰ λείψανα τῶν θηρίων τοῦ Ἀνίθου, οστις μετὰ τὴν ἐν Τραβία νίκην, ὑπερβάς τὰ Ἀπένινα, ἐπολέμησε τὸν Φλαμίνιον ἐν Τρασυμένῳ. Ἄλλὰ καὶ ὁ Τίτος Λίβιος καὶ ὁ Πολύβιος μνημονεύουσιν ὅτι ὁ Λίβιος στρατηγὸς εἰσῆλθε μετὰ τριακονταδύω ἐλεφάντων εἰς Ἰταλίαν, μετὰ τὴν μάχην ὅμως τῆς Τρεβίας τῶ εἶχον μείνει μόνοι ὀκτώ, ἐξ ὧν ἐπτά ἀπώλεσε, μάτην προσπαθῆσας νὰ ὑπερβῇ τὰ Ἀπένινα ἐν ὧρᾳ χειμῶνος, ὥστε ὅταν τὸ ἐπόμενον ἐαρκτήθην εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἄρνου, εἶχεν ἕνα μόνον ἐλέφαντα.

Οὐ μόνον δ' ἐν Ἰταλίᾳ ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ὅπου οὐδέποτε εἰσεχώρησαν οὐδὲ Καρχηδόνιοι οὐδὲ καὶ Ῥωμαῖοι, εὐρίσκονται πολλὰ ἐλεφάντων ὀστᾶ, ἐν Πολωνίᾳ, ἐν Νορβηγίᾳ, ἐν πάσῃ τῇ Σκανδιναυίᾳ, καὶ μέχρι τῆς Ἰσλανδίας αὐτῆς. Τὰ ἀσυγκρίτως δὲ πλείστα αὐτῶν εἰσὶ τεθαρμμένα ὑπὸ τοῦ πάγους τῆς Σιθηρίας, καὶ τινες νῆσοι μάλιστα τοῦ πεπηγμένου ὠκεανοῦ, ἐντὸς τοῦ πολικοῦ κύκλου ἀκόμη, σύγκεινται ὀλόκληροι σχεδὸν ἐκ πάγων, ἐξ ἄμμου, καὶ ἐξ ὀρυκτῶν ὀστῶν ἐλεφάντων. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Σιθηρίας, ἐξορύττοντες ἀδιακόπως τοὺς γιγαντιαίους ἐκείνους σκελετούς, χωρὶς ποτὲ νὰ ἰδῶσι τὸ ζῶον εἰς τὸ αὐτοὶ ἀνήκουσι, πιστεύουσι καὶ διηγούνται ὅτι ἐν τῷ σκότει καὶ ἐν ὑπογείοις σύριγγι ζῆ δίκην ἀσπάλακος τεράστιόν τι κερασφόρον θηρίον, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀπεβαίνει θανατηφόρον, καὶ ἀποκαλοῦσιν αὐτὸ **Μαμουθ**. Τὰ αὐτὰ δὲ πιστεύεται καὶ ἐν Κίνα, ὅπου τὸ ὑποτιθέμενον τρωγλοδίατον τέρας καλεῖται **Τιενσουτα**. Περίεργον δὲ εἶναι προσέτι ὅτι ὀρυκτὰ ὀστᾶ ἐλεφάντων εὐρίσκονται πολλὰ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ἐλέφαντες ποσῶς δὲν ὑπάρχουσι, καὶ ἔτι περιεργότερον ὅτι ὅπου ἐπὶ τῆς γῆς ζῶσιν ἐλέφαντες, ἐκεῖ ὀρυκτὰ αὐτῶν ὀστᾶ δὲν εὐρίσκονται. Οἱ δὲ σκελετοὶ αὐτῶν δὲν ἀπαντῶνται ποτὲ ὅλοσχερῆς, καὶ πᾶντοτε σχεδὸν συναναμιγμένον μετ' ὅσων καὶ ἄλλων ζῶων μικρῶν καὶ μεγάλων, καὶ εἰς διάφορα στρώματα ἀποθεθέντα ἄλλοτε μὲν ὑπὸ γλυκέων ὑδάτων, ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Τὸ δὲ πάντων θαυμαστότατον, ὅτι σωροὶ τῶν ὀστῶν αὐτῶν εὐρίσκονται πανταχοῦ ὅπου ἀπαντῶνται μεγάλα χρυσορυχεῖα. Οὕτω πλῆθος ὀρυκτῶν εὐρέθη εἰς τὰ Οὐράλια

ἢ Σιέρα Νεβάδα τῆς Καλλιφορνίας παριστᾷ ὅλα στρώματα αὐτῶν, καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ, ὅπου νεωστὶ ἀνεκαλύφθη νέα Καλλιφορνία, εὐρέθησαν συγχρόνως καὶ σπήλαια πλήρη ὀρυκτῶν ὀστῶν. Πρέπει λοιπὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ γῆ ἦν χρυσοῦ ἐπὶ τῆς νεότητός της, καὶ τὰ θηρία ταῦτα, περιφερόμενα ἐπ' αὐτῆς, χρυσοὺν ἐπάτουσιν ὑπὸ τοῦς πόδας των, ὅτι δ' ὁ χρυσοὺς εἰς εὐτελὲς μετεβλήθη χάμα ἀφ' ὅτου μάλιστα ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος, τὸ μόνον φιλόχρυσον ζῶον!

Ἄλλὰ πῶθεν σκελετοὶ ἐλεφάντων εἰς μέρη ὅπου ἐπικρατοῦσιν αἰώνιοι πάγετοί, ὅπου οὐδὲν βλαστάνει φυτὸν, οὐδὲν τοῦλάχιστον ἐκ τῶν καταλλήλων εἰς διατροφὴν αὐτῶν, ὅπου ἡ σιέρα φύσις οὐδ' οὐτὰ τῶν ψυχροτέρων κλιμάτων τὰ ζῶα, τὴν λευκὴν ἀλώπεκα, τὴν ἰππέλοπον ἢ τὴν λευκὴν ἄρκτον δύναται πλέον νὰ παράσῃ ἢ συντηρήσῃ. Ὅτι ἐκεῖ οὐδ' ὑπ' ἀνθρώπων κατετέθησαν, οὔτε ὑπὸ βιαίας ὑδάτων φορᾶς κατεκυλίσθησαν, εἶναι προφανές, διότι οὔτε τακτικῶς συσσωρευμένοι εὐρίσκονται, ὡς ἡ πρώτη, ἄλλως ἀδύνατος, ὑπόθεσις ἤθελεν ἀπαιτεῖ, οὔτε τριβῆς ἔχνη φέρουσιν, ὡς εἰς τὴν δευτέραν ἤθελεν εἶσθαι ἀφευκτον.

Τὰ θηρία λοιπὸν ταῦτα ἔζων ἀγεληδὸν εἰς τοὺς ἀξένους ἐκείνους τόπους, καὶ τὰ κλίματα ταῦτα, ὅπου τὸ θερμόμετρον πολλακίς καταπίπτει μέχρι τοῦ 50 βαθμοῦ ὑπὸ τὸ μηδὲν, ὑπῆρχε καιρὸς ὅταν εἶχον τὴν θερμοκρασίαν τῆς Λιβύας καὶ τῆς Ἰνδικῆς ἢ δ' ἀποψυξίς αὐτῶν δὲν συνέβη βαθμηδὸν, διότι ἐμπρὸς τῆς προϊούσης ψυχρότητος ἤθελεν ὑποχωρεῖ κατ' ὀλίγον οἱ ἐλέφαντες, καὶ ἐξέναντίας εὐρέθη ἐν Σιθηρίᾳ μετὰ τῶν πάγων εἰς ἐξ αὐτῶν ὀλόκληρος, ἐπὶ τῶν ὀσῶν τῶν ζῶων τὸ δέρμα του. Τοῦτο δ' ἀποδεικνύει ὅτι κατελήφθη ὑπὸ ψύχους αἰφνηδίου καὶ ὑπερβολικοῦ, ὅπερ μόνον ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ ἐπ' αἰῶνας τὰ εὐδιάλυτα αὐτοῦ μέρη.

Τί ἄλλα δυνάμεθα ἐκ τούτων νὰ συμπεράνωμεν, ἢ ὅτι παρελθὼν ποτὲ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐποχῆς ἀποπεπλανημένος τις κομήτης, ἢ ἄλλος τις ἀλήτης οὐράνιος, ἔδωκε μέγα βράπισμα εἰς τὴν γῆν, ἥτις στροβιλιθεῖσα περὶ ἑαυτὴν ὡς μέθυστος σκοτοδινιῶν, μετέθετο τὸν ἰσημερινὸν εἰς τοὺς πόλους τῆς καὶ τοὺς πόλους εἰς τὸν ἰσημερινόν, ὥστε διὰ μιᾶς πάγοι κατεκάλυψαν τὰς αὐχμοῦσας ἐκτάσεις ἀς δίκαιεν ὁ ἥλιος κάθετος, καὶ στιγμιαίως θάνατος κατέψηξεν ἐν αὐταῖς τοὺς σφιγμούς τῆς ζωῆς· ἐξ ἐναντίας δ' ὁ ἥλιος ἤρχισεν τὴν ζωογόνον πορείαν του ἐπὶ τῶν κλιμάτων ἅτινα ἀπ' αἰῶνων ἦσαν ἄλλοτε καταδικασμένα εἰς τὸ ψύχος καὶ εἰς τὸ ἐξώτατον σκότος. Ἡ τις οἶδεν ἂν ὁ ἥλιος, ὡς τις τεράστιος ὠροδείκτης, δὲν εἶναι διατεταγμένος νὰ μεταπηδᾷ ἀνὰ πᾶσαν μυριάδα αἰῶνων ἀπὸ μοίρας εἰς μοίραν, μεταθέτων τὸν ἄξωνα τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ εἰς πᾶν βῆμα του νὰ σβύνη πᾶσαν ζωὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ νὰ παράγῃ νέαν σειρὰν ὄντων καὶ νέαν κοσμικὴν ἐποχὴν;

Μετὰ τῶν σκελετῶν τοῦ Ἐλεφάντος εὐρίσκονται συνήθως, μάλιστα ἐν τῇ βορείᾳ Ἀμερικῇ, τὰ ὀστᾶ ἄλλου τινὸς θηρίου ἐκλειπτότος, ὁμοίου δὲ τῷ ἐλέφαντι, ἀλλὰ παγιωτέρου καὶ μακροτέρου, καὶ διαφέροντος πρὸ πάντων αὐτοῦ διὰ τὴν ἐξόγκωσιν τῶν μασ-

σητήρων του, δι' ἣν καὶ μαστόδους ἐπωνομάσθη. Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς μυθολογοῦσι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἔζη ποτὲ μετὰ φυλῆς γιγάντων ἀναλόγου πρὸς αὐτὸ ἀναττήματος, ὅτι δὲ τὸ Μέγα Ὄν, ὀργισθὲν πρὸς ἀμφοτέρων τὴν προπέτη δύναμιν καὶ τὴν ὕβριν, ἐκεραυνῶσε πᾶν τὸ γένος τῶν τε γιγάντων καὶ τῶν θηρίων τούτων, ὧν ὅμως ἐν, τὸ μέγιστον, τοῖς κεραυνοῖς ἀντιτάττον τὸ εὐρὺ μέτωπόν του, ἀπέσειεν αὐτοὺς ἀνισχύρους, μέχρις οὗ εἰς τὸ ἐπλήγασε κατὰ πλευράν· τότε δὴ τὸ τέρας, εἰς τὴν ἀλγηδόνα ἐνδίδον, ἐφυγε πρὸς τὰς μεγάλας λίμνας, καὶ μένει ἐν τῷ πυθμένι αὐτῶν κεκρυμμένον μέχρι τῆς σήμερον.

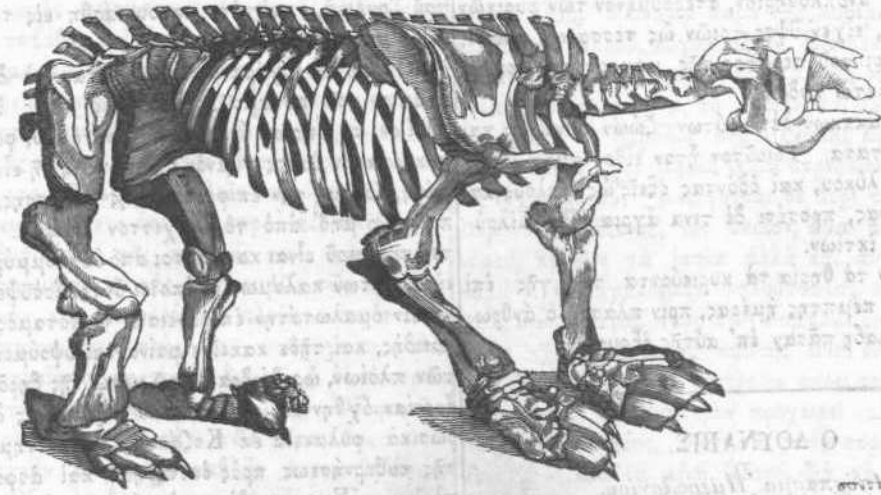
Πρὸ οὐ πολλῶν ἐτῶν ἀνεσκάφη ἐν Τυβήνιᾳ ὀλόκληρος σχεδὸν σκελετός μαστόδοντος.

Μεταξὺ τῶν ὀρυκτῶν σκελετῶν, ὁ τοῦ Ἰπποποτάμου εἶναι εἰς τῶν συνηθεστέρων, καὶ παμπληθεῖς εὐρίσκονται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἄρνου· εὐρέθησαν δὲ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀναμιγμένον μετ' ὀδόντων κροκοδείλων, καὶ μετὰ σκελετῶν ἵππων, γένους ἐλάσσονος τοῦ κοινοῦ, βῶων μειζόνων τῶν ἡδὴ γνωστῶν καὶ μακρυκέρων ἐλάφων.

Ἐπίσης πολυάριθμοι, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ στερεᾷ ἀπαντῶνται οἱ ὀρυκτοὶ ρινόκεροι, παριστῶντες τινὰς διαφορὰς πρὸς τοὺς ἡδὴ ζῶντας, πρὸ πάντων ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν ἀνωτέραν ἰσχὺν

θρώπου, ἀνήκουσι καὶ οἱ σκελετοὶ τῶν ταπεινῶν τῶν γιγανταδεστέρων πάντων τῶν θηρίων ὅσα τρέφουσι ἀμφοτέραι αἱ Ἰνδίαί, πολὺ μείζονες αὐτοῖ τῶν σωζομένων αὐτῶν εἰδῶν. Ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀμερικῆς δαιτᾶται ζῶον, ὅπερ ὡς ἐξάμβλωμά τι τῆς φύσεως φαίνεται ἢ ὡς ἀποτυχούσα αὐτῆς ἀπόπειρα, καὶ δύναται μᾶλλον νὰ θεωρηθῇ ὡς λείψανον ἐκ τῆς ἀρχαιότερας τῆς γῆς καταστάσεως, λησμονηθὲν ἐν τῷ παρόντι ὀργανισμῷ αὐτῆς, οὗ οἱ νόμοι εἰσὶν ἐχθρικοὶ πρὸς αὐτὸ, καὶ ἐν ᾧ ἄγει βίον δύσφορον καὶ ἐλεεινόν, ἐν τῇ γενικῇ τῆς πλάσεως ἀρμονίᾳ ὡς παραδόξος παραφωνία ἐμφανιζόμενον. Τὸ ζῶον αὐτὸ εἶναι ὁ **Βραδύπους**. Τὰ ἐμπρόσθια σκέλη του δις τῶν ὀπισθίων μακρότερα, ἀπροσφυῶς εἰς τὸ σῶμα γομφούμενα, καὶ εἰς πόδας ἀπολήγοντα οἷτινες φαίνονται ὡς ἐξηρθρωμένοι ὑπὸ τῆς φύσεως, κωλύουσι πολυτρόπως τὸ βάδισμά του, καὶ μόνον τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ σύρῃται ἐπὶ δύνως ἐπὶ τῶν ἀγκῶνων, καὶ νὰ στρέφῃται περὶ ἑαυτὸ, ὥστε ἐν ὅλῃ ἡμέρᾳ μόλις ἐναγωνίως δύναται πενήτηκοντα βήματα νὰ προβῇ. Δέν ἔχει δὲ οὔτε δυνάχος οὔτε ὀδόντας πρὸς ὑπεράσπισιν, καὶ μόνον δύναται νὰ τραφῇ ἐκ χόρτων καὶ φύλλων, ὅσα παρὰ πόδας εὐρίσκει.

Καὶ ὅμως τοῦ ζώου τούτου, ὅπερ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δύναται νὰ κριθῇ ὡς εἰς τὴν παναρχαίαν ἐκείνην ἐπὶ ο



Μεγαθήριον.

τοῦ ἐπὶ τῆς ρίνος προέχοντος κέρατος. Ὄστᾶ αὐτῶν ἐξωρύχθησαν καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ· ἐν δὲ Σιθηρίᾳ εὐρέθη ἐν 1771, ὀλόκληρος ρινόκερος ἐντελῶς κατεψηγμένος, καὶ ἔκτοτε ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Ἐχουσι δὲ πάντες τὸ δέρμα τριγωντὸν καὶ θαυ, ὡς καὶ ὁ ὀλόκληρος εὐρεθεὶς ἐλέφας, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι, ὅταν κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς αἰφνηδίας καταστροφῆς ἥτις τοὺς ἐξωλόθρευσε καὶ τοὺς ἐπάγασεν ἐν τῷ ἄμα πρὶν διαλυθῶσι, κατόκωσον ἡδὴ ἦσαν ὀργανισμῶν ὅπως κατοικῶσιν ὀπωποῦν ψυχρὰ κλίματα.

Εἰς τὰ αὐτὰ τέλος ἐπιτόλαια στρώματα, τὰ πλησιέστερα κατὰ τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ ἀν-

γῆν ἀνήκον, οὐδὲν εἰσεται ὀρυκτὸν λείψανον. Ἀνεκαλύφθη ὅμως ὁ περικλεῆς Οὐατιγκτῶν ἐν σπηλαίῳ τῆς Ἀμερικῆς σκελετὸν θηρίου πολλὴν πρὸς τὸν βραδύποδα σέβειν ἔχοντος, ἴσου δὲ πρὸς τὸν μέγιστον βῶα, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὀνύχων του **Μεγαλόονυχον**.

Μετ' οὗ πολὺ ἀνεκαλύφθη σκελετός τοῦ αὐτοῦ γένους, ἰσομήκης δὲ πρὸς μέγαν ἐλέφαντα, καὶ ἐλέγχων ζῶον ἀτελές-μὲν εἰσέτι τὸν ὀργανισμὸν, ἀλλ' ἔπῳς δὴποτε ζῶσιμον· διότι εἰ καὶ βραδυκίνητον, ἀλλ' ἦτον ἰσχυρὸν, καὶ ὀπλισμένον δι' ὀξέων ὀνύχων, προσέτι δὲ χορτοβόρον, ὥστε οὔτε νὰ διώκῃ οὔτε νὰ φεύγῃ εἶχεν ἀνάγκην, καὶ τὴν τροφὴν του ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ

εξορύττη και έκριζή. Τὸ ζῶον τοῦτο ἐκλήθη Μεγαθήριον, καὶ αὐτοῦ τὸν σκελετὸν παριστᾷ ἡ παρούσα εἰκὼν.

Τέλος εἰς τὰς αὐτὰς νεωτέρας καὶ ὑψηλότερας στιβάδας τοῦ προκατακλυστικοῦ σχηματισμοῦ τῆς γῆς εὐρέθη μία φάλαγγ, εἰς μόνος ἄρμος δακτύλου, καὶ ἐξ αὐτοῦ Κυβίερος ὁ πᾶν ἐγνώρισεν ὡς ἐξ ὄνουχον τὸν λέοντα, ἰδιαιτέρον εἶδος ζῶων, τεράστιον μνημοκόβρον ἢ παγγολίνον, εἰκοσιτεσσάρων ποδῶν μήκος ἔχοντα.

Ἄλλ' εἰς τὰς βαθυτέρας καὶ ἀρχαιοτέρας τῆς γῆς στιβάδας εὐρίσκονται ὁστᾷ ζῶων, ἅτινα εἰσὶ πάντῃ ξένα πρὸς ὅσα ἦδη ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Ταῦτα δὲ πάντα εὐρέθησαν μέχρι τοῦδε ἐν Εὐρώπῃ, καὶ, τὸ περιεργον, μόνον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Παρισίων, περὶ ἐκείνην δηλαδὴ τὴν πόλιν, ἧτις ἐγέννησε τὸν μεγαλοφυέστερον αὐτῶν ἐξηγητὴν, τὸν Κυβίερον. Οὗτος μετὰ μεγίστων ἀγχινοίας τὰ διάφορα αὐτῶν μέρη ἀντιπαραβαλὼν καὶ συνθεῖς, διέκρινε κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν ὀδόντων, τῶν σιαγόνων, τῶν κρανίων κτλ. διάφορα εἶδη δύο γενῶν χοροτοβόρων, ὧν τὸ μὲν ὠνόμασε Παλαιοθήριον, τὸ δὲ Ἀνοπλοθήριον. Τοῦ πρώτου τὸ μείζον εἶδος μέγεθος εἶχεν ἵππου, ὁμοίᾳζε κατὰ τὰ λοιπὰ χοῖρον μάλιστα, ὀγκώδη, βαρὺν, βραχύκωλον, μὲ τὴν ῥίνα ὡς τοῦ ταπεινοῦ κινήτην καὶ προέχουσαν, καὶ δύο ὡς τοῦ κάπρου ὀξεῖς ὀδόντας, καλυπτομένους ὁμως ὑπὸ τῶν χειλέων. Τὸ δ' ἀνοπλοθήριον, στερούμενον τῶν φυσικῶν τούτων ὀπλων, εἶχεν ὕψος τριῶν ὡς τεσσάρων ποδῶν, καὶ μήκος μέχρι τοῦ πέρατος τῆς μακροτάτης οὐρᾶς του περίπου ὀκτῶ ποδῶν.

Μετὰ τῶν ἀκάκων δὲ τούτων ζῶων συνέζων καὶ ἄλλα θηριωδέστατα. Τοιοῦτον ἦτον εἶδος μὸς ἔχοντος ἀνάστημα λύκου, καὶ ὀδόντας ὀξεῖς ὡς ὀφελούς, καὶ ἰσχυρὰς σιαγόνας, προτέτι δὲ τινα ἄγρια εἶδη αἰλούρων κυνῶν καὶ ἰκτιῶν.

Ταῦτα ἦσαν τὰ θηρία τὰ κυριεύοντα τῆς γῆς ἐπὶ τῆς αὐγῆς τῆς πέμπτης ἡμέρας, πρὶν πλασθῆ ὁ ἄνθρωπος, καὶ πρὶν λάθῃ πᾶσαν ἐπ' αὐτῆς ἐξουσίαν.

Ο ΔΟΥΝΑΒΙΣ.

Ἀπόσπασμα Ἡμερολογίου.

... Ἀπαυδήσαντες τέλος ἐκ τῆς κακοπαθείας, διότι ἐμείναμεν ἄγρυπνοι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἕνεκα τῆς ἐξακολουθοῦσης τρικυμίας, ἀπερασίσαμεν, μὲ ὄλην τὴν ἐξαγρίωσιν τῶν κυμάτων, νὰ εἰσέλθωμεν ὅπως ὀλίποτε εἰς τὸν Δούναβιν. Γενομένης ἀπαξ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἀνεπετάσαμεν ὅλα μας τὰ ἱστία, καὶ διευθύνσαμεν τὴν πρῶραν πρὸς τὴν εἰσοδὸν τοῦ ποταμοῦ ἀποῦ προηγουμένως ὑψώσαμεν σημαίαν ἑσπερίαν εἰς τὸν ἐμπρόσθιον ἰστόν τοῦ πλοίου, ὡς σημεῖον προσκλήσεως, διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἡ λέμβος τῆς ἐκεῖ σταθμεύουσης ἑσπερίκης Ἡμιολίας, καὶ μᾶς ποδοῖ ἐτήση, διότι τὰ ἐσπερήσιμα πλοῖα δὲν πρέπει νὰ παρεκκλίνωσιν οὔτε γραμμὴν τῆς πορείας των ὡς ὑπαρχόντων ἐκατέρωθεν σκοπέλων. Τῶντι, μετὰ πέντε λεπτά, ἴδομεν διὰ τηλεσκοπίου ἐξεληθῆσαν τὴν λέμβον εἰς τὸ στόμιον,

ἔχουσαν εἰς τὸ ἄκρον μακρᾶς συλίδος ἐρυθρὰν σημαίαν, ἡ ὁποία κλίνουσα δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, μᾶς ἐδείκνυε τὴν γραμμὴν ἣν ἔπρεπε νὰ διατρέξωμεν. Εὐρισκόμεθα ἤδη πλησιέστατα τοῦ κινδυνώδεστατου μέρους τῆς εἰσοδου, τὸ ὁποῖον, μὴ ἔχον βάθος περισσότερον τῶν δέκα Ἀγγλικῶν ποδῶν, εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον εἰς τὰ εἰσπερήσιμα καὶ ἐξερχόμενα πλοῖα, καὶ προσέτι, διότι τὸ μὲν ρεῦμα φέρεται ὀρμητικῶς πρὸς τὰ κάτω, ὁ δὲ ἄνεμος ὠθεῖ τὰ κύματα κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. Ἐνῶ δὲ ἅπαντες συνηγμένοι παρὰ τὴν πρῶραν παρετηροῦμεν προσεκτικῶς τὰ σημεῖα τῆς ἑσπερίκης λέμβου, αἴφνης ἠσθάνθημεν τρομερὸν κλόνον. Τὸ πλοῖον προσέκρουσεν εἰς τὸν σκόπελον, αἱ δὲ κορυφαὶ τῶν ἰστών του ἠνώθησαν σχεδόν, καὶ ἀμέσως ἐπανῆλθον εἰς τὴν προτέραν τῶν στάσιν. Δὲν εἶχμεν ἀκόμη ἀνάνηψαι ἐκ τοῦ τρόμου, καὶ ἀμέσως ἐπῆλθε καὶ δεύτερος, καὶ τρίτος, καὶ τέταρτος, καὶ πέμπτος κλόνος. Ἐντρομοὶ οἱ ναῦται ἐτρεξαν ἅπαντες εἰς τὰς ἀντλίας, διὰ νὰ παρατηρήσωσι μὴ τὸ πλοῖον διεβρήχῃ· ἀλλὰ μόλις ἐπλησίασαν ἐκεῖ, καὶ φωναὶ ἀγαλλιᾶσεως ἀντήχησαν καθ' ὅλον τὸ κατὰστρωμα, διότι τὸ πλοῖον δὲν ὑπέστη τὴν ἐλαχίστην βλάβην. Μετὰ δὲ τὸν πέμπτον κτύπον ἐπλεον ὡς θέλος, καὶ τότε ἡ ἐλπίς ἐπανῆλθεν. Εἶχομεν ἤδη περάσει τὸν φορικτὸν σκόπελον, ἡ δὲ ἑσπερίκη λέμβος πλησίασα μᾶς συνεχάρη διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Μετ' ὀλίγον ἐρθάσαμεν ἀπέναντι τῆς συνοικίας τοῦ Σουλινᾶ, καὶ τότε παρουσιάσθη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας ὁ Δούναβις.

Ὁ ἐξῶθεν ἐρχόμενος δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ, εἰμὴ ἀπὸ τοὺς ἰστούς τῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα, ὄντα συνηγμένα ὁμοῦ, φαίνονται ὡς πυκνότερον δάσος γυμνῶν δένδρων· ἡ γῆ εἶναι ὀμαλωτάτη, ἰση μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, μὴ διακοπτομένη μὴδ' ἀπὸ τὸ ἐλάχιστον ὑψώμα. Αἱ ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ εἶναι κατὰφυτοι ἀπὸ ἑκατομμύρια λεπτῶν εὐθραύστων καλάμων, οἱ ὁποῖοι ὄντες ἰσοῦψεις, παριστᾷνοσιν ὀμαλωτάτην ἐπιφάνειαν. Ὁ ποταμὸς εἶναι ἐλιχοειδής, καὶ τῆδε κακίῃ φαίνονται ὑψοῦμενοι οἱ ἰστοὶ τῶν πλοίων, ὡς δένδρα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἑσπερίας. Εἰς τὴν βορείαν ὄχθην εὐρίσκονται καθ' ὄρισμα διάστασεις, ἑσπερικά φυλακτεῖα ἐκ Κοζάκων, τοποθετημένων παρὰ τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἐπιτήρησιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πλοίων. Ἐχουσι δὲ μετ' αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των, τὰ ὁποῖα, ζῶντα ἐν τῷ μέσῳ τῶν χιόνων καὶ πάγων, λαμβάνουσι τὴν φυσιογνωμίαν ἐκείνην, τὴν ἰδιαίτουσαν εἰς τοὺς κατοίκους ὄλων τῶν ἀρκτῶνων κλιμάτων. Εἶναι δὲ τοσοῦτον πιστοὶ καὶ ἀκριβεῖς εἰς τὰ χρέη των, ὥστε δὲν παρεκκλίνουσιν οὔτε κεραΐαν, ἀν καὶ εἶναι μεμονωμένοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πάγου. Καταγίνονται εἰς τὴν ἄλιειαν, καθὼς καὶ εἰς καθαρισμόν τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τὰ εἰρημένα φυτά. Ἡ νότιος ὄχθη εἶναι τὸ ὄριον τῆς Τουρκίας· βορβορώδης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καταντᾷ εἰς τινα μέρη ἀδιάβατος· οἱ καλάμοι φθάνουσι μέχρι τοῦ ὕδατος, ὀλόκληροι δὲ συμμορῖαι ληστῶν κρύπτονται ἐκεῖ.

Ἐν τούτοις τὸ πλοῖον ἐπροχώρει ταχέως ὠθούμενον ὑπὸ λεπτῆς αὐρας, μέχρι τοῦ μέρους ἐνθα ἀρχίζει

ἡ πρώτη ἐλιξ τοῦ ποταμοῦ. Ἐπρόκειτο νὰ ἐλλιμενίσωμεν, καὶ ἐπερίμενον νὰ ἴδω κατὰ τὸ σῆμα ῥιπτόμένην τὴν ἀγκυραν. Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγη ὅτε εἶδον τὸ πλοῖον διευθυνομένο, διὰ διαταγῆς τοῦ πλοιοάρχου, πλησιέστιον πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην, καὶ εἰ πλέον ὅταν ἠσθάνθη αὐτὸ πλέον ἀκατασχέτως καὶ ἐμπηχθὲν κατὰ τὴν πρῶμαν δύο σχεδὸν πόδας ἐντὸς τοῦ πηλοῦ. Ἀμέσως τρεῖς ἢ τέσσαρες ναῦται ἐπήδησαν ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν ἑσπερίαν, ὁ μὲν φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων σχοινίον οἱ δὲ ἄλλοι πηγνύοντες μὲ ἀπαρδειγματίστον ταχύτητα πασσάλους ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἐφ' ὧν ἐδεσαν τὸ πλοῖον.

Τὴν ἐπιούσαν ἐπρόκειτο νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν διάπλου μας, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ, ἐνῶ ὁ ἄνεμος ἦτον ἐναντίος; Τοῦτο δι' ἐμὲ ἦτον αἰνίγμα, τὸ ὁποῖον ὅσον οὐκὰ ἐμελλε νὰ διαλυθῇ. Μετὰ τὸ προᾶριστον ἅπαν τὸ πλήρωμα, ἐξαιρουμένου τοῦ πλοιοάρχου, ὑποπλοιοάρχου, καὶ τοῦ ναυκλήρου, ἀπέβη εἰς τὴν γῆν. Ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ ἐμπροσθίου ἰστοῦ κατήχητο καλῶδιον τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου ἔφερον οἱ ἐπὶ τῆς ἑσπερίας ναῦται, οἵτινες βαδίζοντες οὐτωσμοι, ἐββουμολκουν διὰ τοῦ μέσου τούτου τὸ πλοῖον εἰς τὰ πρόσω. Ὁ τρόπος οὗτος, ἀν καὶ λίαν ἐπίπονος, καθίσταται ὁμως ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἄλλου μέσου. Τὴν ἐπαύριον ὁ ἄνεμος ἐπνευσε καὶ πάλιν οὐριος, καὶ ἐξακολουθοῦντες τὸν διάπλου μας ἐρθάσαμεν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς μέρος ὀνομαζόμενον Ἄγιος Γεώργιος, εἰς ὃ ὁ ποταμὸς σχηματίζει ἕτερον βραχίονα, μὴ ἔχοντα μὲν τὸ βάθος καὶ πλάτος τοῦ πρώτου, οὐχ ἦττον ὁμως πλεῖστον εἰς μικρὰ πλοία, καὶ ἔχοντα ἐκβολὰς παρὰ τὴν πόλιν Κωσταντῆσαν. Τὴν τρίτην ἡμέραν ἐρθάσαμεν παρὰ τὴν πόλιν Δούλτσαν, κειμένην ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, καὶ οὖσαν τὸ πρῶτιστον ναυπηγεῖον τοῦ ποταμοῦ. Διάφορα πλοῖα διαφόρου μεγέθους καὶ κατασκευῆς ἐκείντο ἐπὶ τῆς παραλίας, πλῆθος δ' ἐργατῶν ἐβόμβει περὶ τὰς πλευράς των, τῶν ὁποίων αἱ φωναὶ, ἐνούμεναι μὲ τὰς τῶν ναυτῶν τῶν ἀενάως καταπλεόντων καὶ ἀποπλεόντων πλοίων, παρίστανον πάλιν βιομήχανον, ἧτις, πλὴν τοῦ ναυπηγεῖου, οὐδὲν ἕτερον ἀξιοσημειώτον περιεχεῖ· διαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς συνοικίας, τὴν μεσημβρινὴν ἢ τὴν τῶν Ὀθωμανῶν, τὴν τῶν Μολδαυῶν, καὶ τὴν τῶν Γραικῶν.

Μετὰ μικρὰν διαμονὴν, καθ' ἣν ἐπρομηθεύθημεν ζωοτροφίας, ἐξηκολούθησαμεν τὴν ἀνάβασιν, καὶ μετὰ τέσσαρας ὥρας ἐρθάσαμεν εἰς τὸ μέρος ἐνθα ἀρχίζει ἡ ἐπαρχία τῆς Βασσαραβίας. Ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα σχηματίζει ἕτερον μέγαν βραχίονα, πλεῖστον καὶ εἰς μέγαν πλοῖα μέχρι τοῦ Ἰσμαηλίου, καὶ ἐξακολουθῶν τὸν ῥοῦν του, χύνεται εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, διὰ τοῦ στομίου τοῦ ὀνομαζομένου Κελί. Προχωροῦντες διήλθομεν ἀπέναντι ἐτέρας τουρκικῆς πόλεως Σάξας, καλουμένης μὴ περιεχούσης οὐδὲν ἀξιοπερίεργον. Ἐνταῦθεν ὁ ποταμὸς, μὴ διαμελιζόμενος πλέον εἰς βραχίονας, γίνεται πολὺ πλατύτερος καὶ ὀρμητικώτερος ἢ πλεῖστον τῶν ἐκβολῶν του. Τὰ ἑσπερικά φυλακτεῖα ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῆς ἑσπερικής πόλεως Σένι, κειμένης εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην, καὶ ὑψομένης ἐν τῷ μέσῳ τῆς χλόης ἐπὶ τῆς παραλίας, ἐν εἰδει ἀμφιθεάτρου. Ἐκ

πρώτης ὄψεως βλέπει ἀπαντα τὰ χαρακτηριστικὰ ὀρωτικῆς πόλεως. Οἱ χαλκοσκεπεῖς θόλοι τῶν ἐκκλησιῶν της, ἐπιστεφόμενοι ἀπὸ κεχυρωμένας σφαίρας, ὧν ἐπικαθῆνται γιγαντιαῖοι σταυροὶ, ὡς καὶ τὰ ὑψηλὰ κωδωνοστάσια των, παριστώσι τερπνὸν θέαμα. Ἐνταῦθεν ἀρχίζουσι τὰ Μολδαυικὰ σύνορα, καθὼς καὶ τὰ Μολδαυικὰ φυλακτεῖα, ἀπαράλλακτα σχεδὸν ὡς τὰ ἑσπερικά μέχρι τοῦ Γαλατζίου. Πλῆθος πλοίων μεφορτία κατέβαινον τὸν ποταμὸν ῥυμουλκούμενα ἐξ αἰτίας τῆς νημερίας ἀπὸ τὰς λέμβους των, ἐν αἷς οἱ Ναῦται κωπηλατοῦντες, ἐτραγώδου συγχρόνως. Τὴν ἐπιούσαν μετὰ μεσημβρίαν, διεκρίναμεν τοὺς ἰστούς τῶν ἐν Γαλατσίῳ πλοίων, συγκροτούντων δάσος πυκνότερον. Πολυάριθμοι λέμβοι κατέπλεον εἰς ἐκατέρας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, μεταφέρονται ἐπιβάτας, ναῦτας, τροφίμα κλπ. Τὰ σημαιοστόλιστα πλοῖα, οἱ κανονοβολισμοὶ, μὲ τοὺς ὁποίους συνειθίζουσι νὰ καθιερωσῆ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν, καὶ ἡ μεγάλη τῶν ἀνθρώπων κίνησις, προξενούσιν ἐντύπωσιν ἀπερίγραπτον.

Τὸ ἐσπεράς ἠγκυροβολήσαμεν εἰς Γαλατσίον

Δ. Ν. Μπότσης (1).

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΙΣΤΙΑ ΝΒΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ. Πλούσιος τις κάτοικος τῆς Μαγχεστρίας ἐν Ἀγγλίᾳ, Οὐάτσων τὸ ὄνομα, ἔλαβε δίπλωμα παρὰ τῆς κυβερνήσεως του δι' ἐρεῦρεσιν πολλοῦ λόγου ἀξίαν. Κατεσκεύασε πλοῖον εἰκοσιτριῶν ποδῶν μήκος ἔχον καὶ ἐξ πλάτος, μὲ ἱστία περιστρεφόμενα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπλευσεν ἐσχάτως κατὰ τὰ παράλια τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἔχει δεκαεὶς ἱστία στρεφόμενα πανταχοῦ ὡς ἱστία μύλου. Ἀνοίγονται δὲ περὶ τροχὸν προσιλωμένον ἐπ' ἄξονος, τὸν ὁποῖον, ἄμα πνευσαντός ἀνέμου, κινουσι τὰ ἱστία· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ἐνεργῶν κατὰ τινα μηχανισμόν ἀπλοῦστατον, κινεῖ δύο τροχοὺς ὁμοιάζοντας τοὺς τῶν ἀτμοπλοίων. Τὸ προτέρημα τῆς ἐφευρέσεως ταύτης εἶναι διττόν· πρῶτον μὲν διὰ τῶν τροχῶν τὸ πλοῖον πλέει ταχύτερον παρὰ τὸ σῆμα, καὶ δεύτερον προχωρεῖ καὶ ὅταν ὁ ἄνεμος εἶναι ἐναντίος, διότι τὰ ἱστία στρέφονται εὐκόλως πρὸς ὅλα τὰ μέρη. Ὅστε, διὰ νὰ προδεύσῃ τὸ πλοῖον, ἔχει ἀνάγκη ἀνέμου, καὶ ἀδιάφορον ἂν εἶναι οὐριος ἢ ἀντίπρωρος.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀριθμησιν τῶν κατοίκων τοῦ βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς 27,435,325, κατὰ τὴν ἐφεξῆς ἀναλογίαν.

Ἀγγλία καὶ Οὐαλλία 17,905,831.
ἔξ ὧν 8,754,554 ἄνδρες, καὶ 9,191,277 γυναῖκες.

(1) Ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ τὰς δύο προεκδοχὰς ἀπὸ τῆς Παναθήρας διατριβᾶς, περὶ Μογαδόρης, καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν Ἰσπανίαν λαθροπορείας.

Καληδονία ἢ Σκωτία	2,870,784
ἐξ ὧν 1,363,622 ἄνδρες καὶ 1,507,162	
γυναῖκες.	
Νῆσοι τοῦ Βρετανικοῦ Πορθμοῦ κτλ.	142,916.
ἐξ ὧν 66,511 ἄνδρες, καὶ 76,405,	
γυναῖκες.	
Ἰρλανδία	6,515,794.
	27,435,325.

Μεταξὺ τούτων μόνη τοῦ Λονδίνου ἡ πόλις περιέχει 2,363,141 κατοίκων, ἐξ ὧν 1,104,356 εἶναι ἄνδρες, καὶ 1,528,785. γυναῖκες.

Πρὸ πεντήκοντα σχεδὸν ἐτῶν, ἤτοι τὸ 1801, ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ἐξαιρουμένης τῆς Ἰρλανδίας, δὲν ὑπερέβαινε τὰ 10,942,646· ὥστε ἐντὸς ἡμίσεως αἰῶνος ἐδιπλασιάσθη. Ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἡ Ἀρκτῶν Ἀμερικὴ ἔτρεφε μόνον 5,319,762 ψυχὰς, ἐνῶ σήμερον τρέφει πενταπλασίως σχεδὸν, ἤτοι 23,267,498. Δηλαδή, ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει ἀνά πᾶσαν δεκαετίαν κατὰ μέσον ὄρον περὶ τὰ 15 ἐπὶ τοῖς 0]0, ἐν δὲ τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ περὶ τὰ 35.

Τῆς Ἰρλανδίας οἱ κάτοικοι ἐξ ἐναντίας ἡλαττώθησαν· διότι, τὸ μὲν 1841, ἔτρεφεν 8,175,124, σήμερον δὲ, 6,515, 794. Ἦτοι, ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν, ἡ Ἰρλανδία ἀπώλεσεν 1,659,330 κατοίκων.

ΑΡΑΧΝΗ. Ἄγνοῶ ἂν ὑπάρχη τις αἰσθανόμενος συμπάθειάν τινα πρὸς τὴν ἀράχνην. Ὑποθέτω μὲν ὅτι καὶ τὸ ζωύριον αὐτὸ ἔχει τινὰ ἀξίαν καὶ χρησιμότητα, διότι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἐπλασεν ἐπὶ ματαίῳ, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι, ἐνῶ ὅλα τὰ ζῶα ἔλαβον παρὰ τῆς φύσεως ιδιότητάς τινας μᾶλλον ἢ ἤττον ἀξίας λόγου, ἡ ἀράχνη, ἀσχολουμένη εἰς ἀδιακόπους πλεκτάνας καὶ ὑπόουλος ἐργασίας, καθιστᾷ ἐαυτὴν ἀποτρόπαιον. Ὁσάκις βλέπομεν ἀράχνην παλαίουςαν πρὸς μύϊαν, ἐπιθυμοῦμεν νὰ νικήσῃ ἡ μύϊα, καὶ ὅμως ἐκ τῶν δύο, ἡ τελευταία μᾶς ἐνοχλεῖ πλειότερον. Ἄλλ' ἡ μύϊα εἶναι ἐλευθέρη καὶ ἀπαρακάλυπτος καθ' ὅλας τῆς τὰς πράξεις ἀναζητεῖ τροφὴν παρρησία, καὶ παρρησία ἐπιδίδεται εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς. Δὲν συλλαμβάνει πώποτε ὑποφίας ἢ σκοποὺς κρυφίους κατὰ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ἄνθρωποι δὲν φαίνονται δυσπιστοῦντες πρὸς αὐτὴν, καθὼ γινώριζοντες ὅτι μικρὸν μόνον κίνημα τῆς χειρὸς τῶν, ἐνῶ βομβεῖ περὶ αὐτῶν, ἀρκεῖ νὰ τὴν καταστρέψῃ. Ἡ ἀράχνη ἐξ ἐναντίας ζῆ δι' ἐνεδρῶν καὶ βραδουργιῶν εἶναι ταυτοχρόνως καὶ πολλὰ πανουργοῦσα καὶ πολλὰ φιλύποτος, καὶ ἀλαζών, καὶ δειλή. Κινεῖται πάντοτε λάθρα, ὡς ἐὰν εὐρίσκειται μεταξὺ πολεμίων, ὀπισθοχωρεῖ ἐνώπιον καὶ τῆς ὑποφίας τοῦ ἐλαχίστου κινδύνου, καὶ, ὡς μεμψίμοιρος καὶ πάντη ἰδιοόρθυμος, ζῆ μεμονωμένη καὶ ἀκοινωνήτος. Τὸ ἐξωτερικόν τῆς εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς, καὶ διὰ τοῦτο, ἐνῶ ἡ μύϊα εἶναι ὀχληροτέρα εἰς ἡμᾶς, τὴν προτιμῶμεν τῆς ἀράχνης· διότι, εἶναι ἴδιον τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τὸ νὰ προκρίνῃ, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ζώων, τὴν παρρησίαν καὶ τὴν εὐθύτητα, τῆς ὑποκρισίας καὶ δολιότητος. Καὶ αὐτοὶ οἱ πονηροὶ καὶ διεστραμμέναι ἄνθρωποι αἰτθάνονται ἐνίοτε σέ-

βας πρὸς τοὺς γενναίους καὶ εὐκρινεῖς χαρακτήρας.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ. Περιέργος τις ἀναγνώρισις, διὰ πολλὰ περιέργου τρόπου γενομένη, συνέβη ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ. Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Οὐπτερλώ, ὁ λόρδος Οὐ... γόνος ἐνδόξου Ἀγγλικῆς οἰκογενείας καὶ συνταγματάρχης, ἐγενεῖν ἄφαντος. Κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσαν ὅλοι ὅτι ἐφονεύθη, ἀλλὰ, γενομένης ἀκολούθως ἀκριβοῦς ἐρεύνης, τὸ πτώμα του δὲν εὐρέθη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ θάνατος αὐτοῦ δὲν ἀπεδείχθη διὰ μίσων ἐνδίκων, τὰ ὑπάρχοντά του δὲν ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς κληρονόμους του· ἐξ οὗ προέκυψαν ἄπειροι δίκαι.

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λόρδου Οὐ... μεταβάς εἰς Παρισίους, κατέλυσεν εἰς γνωστὸν ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως ἐκείνης. Μεταξὺ δὲ τῶν συμποτῶν ἐγνώρισε καὶ γέροντά τινα Μασσαλιώτην πολλὰ ἀστείον, ὑπάρξαντα ἄλλοτε ἀξιωματικόν, καὶ διηγούμενον μετὰ πολλῆς εὐτραπέλιος ἱστορίας πολεμικᾶς.

Μίαν ἐσπέραν τοῦ παρελθόντος μηνός, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο ἀκατάστατος, ἀπεφάσισαν μετὰ τὸ γεῦμα οἱ συνεστιατορες νὰ μὴ ἐξέλθωσι τῆς οἰκίας. Συνῆλθον λοιπὸν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἤναψαν τὰ σίγαρά των, καὶ ἐγκαθιδρυθέντες ἐντὸς θρανίων εὐρυτάτων, παρεκάλεσαν τὸν Μασσαλιώτην νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

— Ὀλίγον καιρὸν, εἶπε, πρὸ τῆς ἐν τῷ Ὄρει τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου μάχης, περιφερόμενος μακρὰν τῶν προφυλακῶν μας, παρετήρησα συνταγματάρχην Ἀγγλον ὅστις, ἰστάμενος μόνος ἐπὶ τινος ὑψώματος, μᾶς παρετήρει διὰ τηλεσκοπίου, ἀγνοῶν ὅτι στρατιώτης τις ἐκ τῶν ἡμετέρων τὸν ἐσημάδευε διὰ τοῦ πυροβόλου του. Μὴ ἀνεχόμενος νὰ ἴδω φονευόμενον οὕτω πῶς ἄνθρωπον, παρεμέρισα τὸ ὄπλον τοῦ στρατιώτου, καὶ μεταβάς πλησίον τοῦ Ἀγγλου, προέτεινα πρὸς αὐτὸν μικρὰν πάλην, ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς μεγάλης. Ἡ πρότασίς μου δὲν τὸν δυσπρότησε· διὸ, ἐλκύσαντες τὰ ξίφη μας, ἐμονομαχητήσαμεν, ἕωσ' εἶδον αὐτὸν πεσόντα καὶ ἐμέσαντα αἷμα.

— Καὶ πῶς ὀνομάζετο; ἠρώτησεν ὁ Λόρδος Οὐ... ὅστις, κατέχων τὴν ἀνακνήνην του καὶ ἀνοικτοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, ἐφαίνετο ὅτι ἤρκαζε καὶ τὰς παραμικροτέρας λέξεις τοῦ διμιλοῦντος.

— Ἄγνοῶ, ἀπεκρίθη ὁ Μασσαλιώτης· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχω μικρὰς τινας γνώσεις χειρουργικᾶς, κύψας ἐπροσπάθησα νὰ ἐμποδίσω τὴν ἔκροην τοῦ αἵματος. Αὐτὸς δὲ ἀναπνεύσας ὀλίγον, μ' ἔδωκε τὸ ὠρολόγιόν του καὶ μὲ εἶπε· φύλαξέ το... ἢ εἰκῶν... Καὶ ἐξέψυξε.

— Καὶ ποῦ εἶναι αὐτὸ τὸ ὠρολόγιον... ἠρώτησε πνευστιῶν ὁ Λόρδος· ὠραία εἰκῶν γυναικὸς ἦτον ζωγραφημένη ἐντὸς αὐτοῦ.

— Τὸ ἐφυλαξά πάντοτε ἰδοῦ, ἀπεκρίθη ἱστορικὸς, δεῖξας ὠρολόγιον ἀδαμαντοκόλλητον.

Ὁ δὲ Λόρδος Οὐ... ἀρπάσας αὐτὸ, τὸ παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ καταφιλήτας αὐτὸ μετ' ὀλίγον·

— Ἀδελφὲ μου! ἀνέκραξε.

Τότε διηγῆθη καὶ αὐτὸς τὴν ἱστορίαν τῶν δικῶν, καὶ ὅλοι ἐθαύμασαν τὴν περιέργον ἀναγνώρισιν, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ὁ Ἀγγλος ἐμελλε νὰ κληρονομήσῃ πᾶμπολλα ἑκατομύρια.